

SOCIALANSVARLIGHED

Susi og Peter Robinsohns Fond 2000

Udgivet af Susi og Peter Robinsohns Fond
i september 2000

Oplag: 1000

Redaktion

Susi Robinsohn
Per Schultz Jørgensen
Niels Michelsen
Torben Boas
Lissen Jacobsen

Tekst

Artiklerne er, hvor intet andet er angivet,
skrevet af journalist Lissen Jacobsen, DJ.

Fotos

Lars Nybøll, PF
Rolf Müller/billedarkiv Grønlands Hjemmestyre, København
Lissen Jacobsen m. fl.

Design, produktion og tryk

Elsborg Grafisk Produktion ApS

Indhold

Hvad er Susi og Peter Robinsohns Fond

Social udstødning

- Af professor, dr. phil. Per Schultz Jørgensen
(formand for Børnerådet)

Blinde pletter på folkesundheden

- Af professor, socialoverlæge Niels Michelsen

Udenfor - men med brug for omsorg

- De hjælper hjemløse på deres egne vilkår

Børnenes behov glemmes

- Krisecentre er ikke bare for voksne

Bedre besøgsforhold

- Fængslets besøgsrum må gerne være hyggelige

Du er ikke alene

- Teenagere har brug for netværk,
når forældrene drikker

Blinde har også brug for nye horisonter

- BlindeFonden kæmper for
et refugium i Sydeuropa

Sundhedsprojekt for udsatte børn i Ittoqqortoormiit

- Der er brug for nye, gode
sundhedsvaner i Scoresbysund

At miste et barn

- I den største sorg har man brug for andre,
der har gennemlevet samme tragedie

Alkoholskader før fødslen

- Ph.D.-projekt afdækker hvor meget skade selv
moderat spiritusindtag gør på fostret

Kultur skaber kontakt

- I Butikken på Østerbro er kultur dage med til
at bryde isen og hjælpe familier med problemer

Historien om den lille ting og den store forskel

- Og forældre, der kæmper for handicappet
datters næsten-normale hverdag

Fristedet Fisker

- Mange børn har svært ved at tilpasse
sig de almindelige fritidstilbud

Samtale fremmer forståelsen

- Transkulturelt Terapeutisk Team hjælper unge
Indvandrere og flygtninge – især piger

Børnenes by

- En weekend om året forvandles Hans Tavsens Park
på Nørrebro til et eldorado for bydelens børn og unge

Fondens formål

HVAD ER MENINGEN med Susi og Peter Robinsohns Fond?

Meningen med Robinsohn Fonden er at støtte de svage i et af verdens rigeste samfund. Så enkelt kan det siges. Fonden vil give dem den håndsrækning, som de helt åbenbart ikke får i et ellers socialt orienteret og velrenommeret samfund som det danske. Derfor har fonden i sine første seks år givet støtte til en række store og små projekter, som alle har det tilfælles, at de fokuserer på mennesker, der har svært ved at finde fodfæste – trods flotte socialpolitiske målsætninger.

Læs på de følgende sider om nogle af de projekter, der har fået støtte fra fonden. Vi mener selv, at disse projekter alle har en lille flamme i sig, der brænder for noget, som rækker ud over den konkrete materielle hjælp. Det er en flamme, der fortæller om medmenneskelighed, om solidaritet, om noget at leve for. Vi kalder det også social ansvarlighed og mener faktisk, at det er diskussion af den side af vores samfund, vi har brug for i dag. Derfor titlen på denne årbog fra Robinsohn Fonden. Det er her, meningen med fonden skal findes.

Historien bag fonden kan man læse på de følgende sider. Susi og Peter Robinsohn har

deres særlige baggrund i Nazityskland og jødeforfølgelser, det er oplevelser, som har været med til at skabe deres sociale engagement. Vi andre i fonden deler det med dem, og nu lægger vi vores støttepolitik frem og vover at sige, hvad det egentlig er, vi har i sigte med fonden. Derfor titlen: Social ansvarlighed.

Det videre sigte med at udforme en årbog, som vi har gjort det, og lægge den frem i offentligheden, er at bidrage til en ny social dagsorden her i landet. Vi ved godt, at der blæser vinde med kurs i andre retninger, tag f.eks. ord som individualisering, aktivering, marginalisering. Kursen går her mere eller mindre i retning mod et samfund, hvor enhver hytter sig selv – og hvor nogle tabes. Men der er også andre udmeldinger med ord som værdier og det rummelige samfund. Her er fællesskab i højsædet.

Robinsohn Fonden vil give et bidrag i denne debat, vi vil lade vores beskedne indsats falde ud til fordel for fællesskabet, solidariteten og den sociale ansvarlighed.

at støtte de
svage i
et af verdens
rigeste samfund

Susi og Peter Robinsohns *Fond*

Fonden blev stiftet i 1994
og støtter mange forskellige
sociale formål.

Stormmagasinet i Hamburg

Susi og Peter

Robinsohns Fond er en social fond, der yder økonomisk støtte til mange forskelligartede initiativer, som nærværende bog vil vise.

Det kan være til initiativer og projekter for børn og unge, som lever under vanskelige eller belastende forhold.

Og til initiativer, der kan skabe bedre forhold for voksne, som på en eller anden vis er tabt i det normale samfund, f.eks. hjemløse og prostituerede.

Der kan også gives hjælp til enkeltpersoner, der har brug for behandling, uddannelse, hjælpemidler, rådgivning eller anden hjælp, som det offentlige ikke kan eller vil give. Fondens målsætning står i sin fulde ordlyd på side 50.

Fonden er indstiftet af søskendeparret Susi og Peter Robinsohn i 1994, som hver indskød en million kroner. Ved Peter Robinsohns død i januar 1997 blev hans efterladte formue tillige en del af fonden.

Peter Robinsohn

Susi Robinsohn er stadig aktiv i fondens bestyrelse, som også består af formand for Børnerådet, professor, dr. phil. Per Schultz Jørgensen, professor, socialoverlæge Niels Michelsen og advokat Torben Boas.

Formuen, der blev reddet

Susi og Peter Robinsohn kom som børn fra Tyskland til Danmark i 1938. Forældrene var tyske jøder. Moderen, Else Robinsohn, var datter af Sigfred Koppel, der var dansk født. Familien havde været endog meget velhavende, men kom til København næsten uden penge.

Brødrene Max og Leo Robinsohn (Max var Peter og Susis farfar) havde etableret et stormagasin for dame- og børnetøj midt i Hamborg omkring århundredskiftet, og det gik godt, indtil nazisterne kom til magten i Tyskland. Under Nazitiden og helt til 1938 var Susi og Peters far, Hans-Joachim Robinsohn, personalechef i forretningen.

Efter Krystalnatten, hvor hele forretningen blev slået i stykker, blev Max og Leo Robinsohn arresteret, hvilket havde til formål, at nazisterne kunne overtage forretningen til en urimelig lille betaling.

Familien spredtes til forskellige lande.

Leo og hans hustru tog til Frankrig, deres tre voksne børn til henholdsvis England, Israel og USA.

Max og hans hustru tog til Sverige, deres datter til USA. Hans-Joachim, Else og børnene Peter på 13 år og Susi på 11 år kom til Danmark, hvor de fik stor hjælp af moderens danske familie og slog sig ned i en lejlighed i Hellerup. I årene 1943-45 opholdt de sig i Sverige.

Straks efter krigen gik Susi og Peter Robinsohns far i gang med en lang og sej kamp for at få familiens ejendomme i Hamborg tilbage. I årevis foretog han utallige rejser til og forhandlinger i Tyskland, og til resten af familiens overraskelse lykkedes det ham i 1950'erne at få de bombede grunde og ruinerne af ejendommene tilbage. Noget blev solgt, noget andet genopbygget og lejet ud til forretninger og kontorer, og – som Susi Robinsohn udtrykker det nu mange år senere – så ”har vi levet godt af det siden – og vi var mange: Max og Leo og deres hustruer og deres fem børn, svigerbørn og fem børnebørn.”

De to stiftere af fonden

I 1957 flyttede forældrene tilbage til Tyskland, mens Susi og Peter, der nu var i trediveerne, blev boende i Danmark. Susi, der var uddannet børnehavepædagog, var også blevet cand. psych. året før og havde fået arbejde på Københavns Amts Sygehus i Gentofte, børneafdelingen. Her var hun ansat til 1972, afbrudt af to orlovsperioder, hvor hun arbejdede henholdsvis på Socialforskningsinstituttet og behandlingshjemmet Dalgården ved Århus.

Fra 1972 arbejdede hun i Gladsaxe skolevæsen i 20 år, indtil hun gik på pension som 65-årig.

Peter forsøgte sig efter endt skolegang som landvæsenselev. Det var det eneste,

han kunne få arbejdsstilladelse til i 1942-43. Han egnede sig ikke meget til det arbejde og arbejdede siden på kontor, rejsebureau m.m.

Da han overtog forvaltningen af ejendommene i Hamborg, levede han stort set af den indtægt samt af indtægter af ejendommene, som faderen forærede ham andele af.

Derfor kunne han hellige sig sin hovedinteresse: At skrive. Han var ivrig tilhører ved retssager og skrev en del artikler og læserbreve om den forståelseskloft, som han mente, der var mellem de anklagede og de højt uddannede jurister. Han skrev også nogle kriminalromaner, der hovedsagelig omhandlede det samme tema. Da han ikke kunne få noget forlag til at udgive romanerne, udgav han til sidst enkelte af dem på eget forlag. Hans anden store interesse var historie og politik. Lige fra han var 15 år var han medlem af Socialdemokratiet.

En familie med socialt og politisk engagement

Ejendommene i Hamborg blev forvaltet af Susi og Peters far sammen med faderens fætter Walter Robinsohn, der boede i

Susi Robinsohn

England. Senere overtog Peter som nævnt forvaltningen af ejendommene sammen med onklen Walter Robinsohn.

For ca. 10 år siden enedes arvingerne om at sælge ejendommene og fordele de indkomne penge, således at alle de mange arvinger ikke mere skulle være økonomisk afhængige af og bundne til hinanden. Ejendommene blev solgt så gunstigt, at alle de på det tidspunkt seks arvinger fik en pæn formue hver.

Faktisk fik Susi og Peter Robinsohn så mange penge hver, at de kunne leve godt af det og alligevel ikke få brugt pengene i det spand år, som de kunne regne med at have tilbage at leve i. Da ingen af dem havde børn, der kunne arve dem, fik de den tanke at oprette en fond, som de kunne testamentere deres formue til.

De var enige om, at det skulle være en social fond. Ønsket om social retfærdighed og lige muligheder for alle havde de begge fået indpodet i deres hjem.

Allerede deres fars morfar, som levede for hundrede år siden og var fabrikant, skrev i 1909 en lille pjeces "Eine Arbeiter-Lebensversicherung", hvori han gjorde sig til talsmand for, at der blev oprettet livsforsikringer med små præmier, som arbejdere kunne få råd til at tegne. Farfaderen Max var en meget retsindig, generøs og vellidt chef i det store modehus.

Peters og Susis far var overordentlig politisk aktiv. Han var før nationalsocialismens regeringsovertagelse medlem af Deutsche Demokratische Partei, der nærmest svarede til Det radikale Venstre i Danmark, og han og hans nærmeste ven Dr. Ernst Strassmann dannede en liberal modstandsgruppe mod nazisterne i Tyskland. Også efter krigen og da han var flyttet tilbage til Hamburg, gik han med i borgerretsbevægelser og var i flere år landsformand for borgerretsgruppen Humanistische Union." Han var også i besty-

relsen for flere fonde, der bl. a. havde til formål at skaffe boliger til ældre og enlige mennesker og uddannelse til unge, som ikke blev støttet af deres økonomisk velfunderede forældre, men som på grund af forældrenes indtægt ikke kunne få offentlig støtte.

En lille ferie fra livet

Det var således en vigtig bestanddel af Peters og Susis politiske overbevisning, at der burde kunne skabes lige rettigheder og lige muligheder for at udvikle sine evner og få uddannelse for alle.

Det tog imidlertid lang tid at udforme fondens målsætning. Det betød meget for Susi, at man skulle have mulighed for at støtte personer, som ikke blev tilgodeset af det offentlige, eller som var kommet i klemme i det kommunale og amtslige bureaukrati. Mennesker, der følte sig ydmyget af den kommunale sagsbehandling.

Hun ønskede også at støtte projekter, der havde gode ideer og de rigtige personer, men som manglede "risikovillig" kapital til at føre projekterne ud i livet. Samtidig ønskede hun at vise, at her var opgaver, som det offentlige burde løse. Nogle projekter kunne kommunerne måske overtage og videreføre, når de var kommet i gang. I andre tilfælde kunne fonden måske træde til, hvis kommunen efter en forsøgsperiode slog kassen i, selv om projektet gik godt og udfyldte et savn.

Det betød også meget for Peter og Susi, at formålet blev langsigtet formuleret, så fonden også kan bruges i fremtiden, hvor samfundet måske har ændret sig på uforudsigelig vis.

- Ser man på de seks år, der er gået, siden fonden blev stiftet, ser det dog ud til, at udformningen af formålsparagrafferne er lykkedes godt, siger Susi.

- Der er kun givet få afslag og da oftest med

den begrundelse, at ansøgningen falder uden for formålsparagraffen. Men vi har hørt om og støttet mange gode projekter, både store som små. Og jeg håber, at det har givet nogle mennesker et lille "lift" til at få større livsmod, eller måske blot, hvad min gamle læremester på Fuglebakken Børnehospital, overlæge Rothe-Meyer kaldte "en lille ferie fra livet".

Social udstødning

Af professor, dr. phil.
Per Schultz Jørgensen

Vi er blevet et samfund for de stærke. Men der er hårdt brug for solidaritet med de marginaliserede og udstødte, der ikke har den sociale kontaktflade og netværk, som ethvert menneske har brug for i sit liv.

Vi ved det godt alle sammen, men alligevel har vi tilsyneladende svært ved at gøre noget effektivt ved det. De er der som de synligt udstødte, vi møder i gadebillede, eller som de måske mere usynlige, der "bare" lever et elendigt liv, hvor alt går i spåner – arbejde, familieliv, venskabskontakter og sidst, men ikke mindst: Indhold og perspektiv i tilværelsen.

Udstødning kalder vi det, marginalisering er et andet ord for det samme, nogle anvender også begreber som dårlig social integration og "sårbarhedsskabende cirkler eller negativ social arv". Det tankevækkende er, hvorfor vi har denne udstødning – når vi nu er et af verdens rigeste samfund. Hvorfor magter vi ikke at give plads til alle?

Et andet vigtigt spørgsmål er, hvordan vi griber en indsats an – hvilken social strategi skal man gå frem efter?

Den moderne fattigdom

Den materielle nød og elendighed har vi næsten afskaffet, i hvert fald som en andel der svarer til situationen for 100 år siden. Dengang måske en fjerdedel af befolkningen – landarbejdere, småkårsfolk, daglejere, byernes proletariat,

husmænd og arbejdere i industrien – alle dem, der befolkede brokvartererne i København og de store provinsbyer. De er beskrevet i skønlitteraturen, Andersen Nexø: "Pelle Erobreren" og Christian Christensen: "En rabarberdreng vokser op", og de er kortlagt i undersøgelser af forskellig slags.

Men op gennem dette århundrede med offentlig forsorg, med sociallovgivning og med den moderne velfærdsstat – ændrer dette billede sig. Der skulle et århundrede til at få bugt med den rent materielle nød for de "underste lag" af befolkningen. I dag ligger denne "substantielle" fattigdom på omkring tre pct. af befolkningen, hvis man skal tro levekårsforskningen – og det tror jeg, man skal.

Vi fik bugt med den tunge materielle nød – og fik gradvis et nyt problem, der handler om svækket social integration. Det er et problem, der drejer sig om svækket netværk, ensomhed, arbejdsløshed, misbrug – og så om det, at der ikke mere er naturlige livssammenhænge, som griber fat i én og holder én fast. Vi lever i et så individualiseret samfund, at der ikke mere er nogen, der reelt bekymrer sig om naboen eller ham, der bor i opgangen ved siden af. Det moderne, individualiserede samfund har tynde

netværk – og stor frihed til at gå sine egne vegne.

Det betyder et samfund for de stærke. Men det er også et samfund med store masker i sikkerhedsnettene. En moderne proletarisering, der handler om isolation og udstødning fra livgivende kredse.

Velstand uden velfærd

I 1969 skrev Bent Hansen en bog med den tankevækkende titel "Velstand uden velfærd". Det er en titel, der profetisk stikker den problemstilling ud, som vi stadig slås med: Vi har sådan set velstanden her ved årtusindskiftet, og vi lever også højt på den – men vi magter ikke at skabe velfærden for alle. Velfærd, der drejer sig om indhold i livet, om noget at tro på, om noget at leve for – og nogen at leve med. Denne velfærd kan ikke betales med penge, og vi kan ikke beordre nogen til velfærd eller købe os ud af ensomheden.

Derfor kan man sige, at vi som samfund står over for et dilemma – som i øvrigt alle de vestlige samfund: Vores rigdom giver muligheder af teknisk og økonomisk art – og skaber en afmagt over for alt det, der har med social integration at gøre. Man kan nemlig ikke skabe integration

uden gennem ægte menneskelige relationer – de skabes i arbejde, i venskaber, i naboskaber der fungerer, og i de mellemmenneskelige aktiviteter, hvor man har betydning for andre. Og alle disse ”bløde” værdier, dem kan man ikke banke på plads gennem økonomiske og tekniske løsninger.

Udtrykt med lidt filosofisk vingefang kan man sige, at den digitale kultur står over for den analoge kultur: Den rationelle systemverden står over for livsverdenen. Disse to måder at leve livet på glider tit ind over hinanden i hverdagen. Problemet opstår, når den digitale kultur fortrænger den analoge: Når vi ikke mere har fodfæste i vores egen livsverden, eller når den er så udtyndet, at den ikke mere har personlig mening. Eller udtrykt med en af de store sociologer inden for dette vidensområde: Den sociale integration kan blive så udtyndet, at livsmodet brister.

Derfor har vi i vores teknisk-rationelle og rige samfund et udstødningproblem. Det er et problem, som også omfatter, at der i stadig mindre grad bliver brug for den svageste del af de udstødte, at de er for dårligt rustede til at klare opgaverne, at de også menneskeligt er stået af.

Hvorfor magter
vi ikke at
give plads
til alle?

De når frem til det punkt, hvor de også oplever at have mistet kontrollen med deres eget personlige liv.

Sociale ydelser eller socialt netværk

Det rige samfunds socialpolitik hviler af naturlige grunde på den opfattelse, at det enkelte menneske skal genvinde kontrollen over sit liv ved at få en social håndsrækning – oftest som en social ydelse af en eller anden slags. Det kan være en økonomisk hjælp, det kan være støtte til uddannelse, eller det kan være råd og vejledning. Hjælpen har karakter af ydelse eller foranstaltning. Og denne form for indsats kan der næppe heller indvindes noget principielt imod: Hjælp til selvhjælp er et slogan, vi alle kender og anerkender. Men den gruppe, vi her har fat i: De marginaliserede og udstødte - de har i ringe udstrækning mulighed for at bruge ydelserne til ret meget. Ind imellem kan disse tekniske former for hjælp komme til at virke i den forkerte retning: Modtageren oplever at blive stødt endnu længere ud i en følelse af afmagt.

Over for denne ydelsestænkning står en anden form for indsats, der mere sigter mod social integration. Det er arbejdsrelationer, det er naboskaber, det er kontaktmønstre og dermed alt det, der hører ind under det civile liv. Det vil sige mødesteder, kultur og hjælpemønstre, de åbne kontaktsteder – men frem for alt er det at udvikle fornemmelsen af tilhørsforhold og forankring hos deltagerne. Der skal være brug for én, der skal være nogen, som kender én og giver udtryk for, at de sætter pris på, at man kommer.

Socialt netværk kan godt udvikles på grundlag af og med udgangspunkt i en slags professionelt netværk. Det vigtige er, at der arbejdes hen imod at styrke et socialt fælles-

Der skal være nogen,
som **kender** én
og sætter pris
på, at **man**
kommer

skab – omkring en institution, et mødested eller en rådgivning.

Der er mange måder at nærme sig dette perspektiv på – og der er rundt omkring i landet mange forsøg i den retning.

Udstødningsproblemet har ingen enkelt løsning. Men social indsats og socialt arbejde er i al fald også en kamp for et menneskesyn og en elementær solidaritet. Derfor er det ikke lige meget, hvilken retning man arbejder i. Måske lykkes det ikke lige godt i alle de mange sociale forsøg med socialt netværk på programmet, men tilsammen kan de mange erfaringer godt en dag blive til en ny erkendelse - også for dem, der politisk udstikker nye linjer for vores socialpolitik.

Indtil da er der god grund til at slå videre – det er det, vi gør i Susi og Peter Robinsohns Fond.

Blinde pletter på folkesund

Af professor,
socialoverlæge
Niels Michelsen

Danmark er et dejligt land – et smørhul vil mange sige. Der er dejligt, smukt og trygt og sikkert – for de fleste. Vi bliver ofte sammen med de andre skandinaviske lande fremhævet som et eksempel til efterfølgelse – og burde ifølge vores rigdom være et rigtigt velfærdssamfund.... men er vi det?

Den danske velfærdsstat er majsommeligt bygget op ved mange års hårdt arbejde, hvor bonden omkring århundredskiftet 1800/1900 og arbejderen i løbet af første halvdel af 1900-tallet blev ligeværdige borgere i det danske samfund. Mange har kæmpet en sej kamp herfor – andelsbevægelsen, højskolerne, fagforeningerne og arbejderbevægelsen – og tak for det.

Et nyt borgerskab har på godt - og ondt - vokset sig stærkt og selvbevidst: Vi har forladt den usle hytte, proletariatet og fattigdommen ved flid, arbejde, sparsommelighed

og mange kampe, og de gode kår, som vi har nu, skal ingen anfægte. Ingen skal tro, at man får eller når noget uden at arbejde eller i hvert fald være en del af hele det danske velfærdskoncept. Du har arbejdet og betalt din skat - og den er stor - og så har du også krav på, at velfærdsstaten hjælper dig med overførselsindkomster, sociale- og sundhedsmæssige ydelser.

Men "perkeren", "bænkebidere", "pose-damen/manden", "tiggeren", "narkomanen", "sutten", "kaosfamilien", "de unge kriminelle og aggressive", "de voldelige familier" m.fl. – de skal straffes, fjernes eller tvangsbehandles...

Denne holdning har desværre fundet grobund hos flere danske politiske partier. De skal have stemmer og lefler for det nye borgerskab. Det mærkes i en del af lovgivningen og ikke mindst i administrationen af lovgivningen lokalt i mange kommuner (også amtskommuner, centralt i ankestyrelsen og i nogle ministerier). Ofte under dække af ord og holdninger fra managementindustrien.

Tom snak

Man taler om "ældrebyrden", og udlicitering af ældreplejen er godt i gang uden sikker garanti for god indsats.

Man taler om, at hjemløse skal have samme adgang til sociale og sundhedsmæssige ydelser som andre borgere - men lukker sygeafdelingen på Sundholm, skærer ned på herbergspladser og opretter nogle sporadiske nødforanstaltninger. Man taler om pladsgaranti for børnene i daginstitutionerne - men laver merindskrivning og afkorter åbningstiderne, selv om den trange plads bevisligt giver børnene flere sygedage..

Man taler om det rummelige arbejdsmarked - men strammer kriterier for førtidspension og revalidering og gennemfører aktiveringsprogrammer i mange kommuner, som må sammenlignes med ydmygende tvang, og opretter fleksjobs uden de sædvanlige lønmodtagerrettigheder.

Man putter mange penge i udvikling af et højteknologisk sygehusvæsen, så det bliver mere effektivt for de krævende, men så ikke bliver i stand til almindelige omsorgsopgaver og må afvise de skøre, skæve, misbrugende. Man vil gøre noget for de truede børn, men nedlægger døgninstitutioner og tolker nogle steder lovgivningen ud fra ideologiske og ligefrem racistiske holdninger - og ikke ud fra en nøgtern vurdering af børnenes sundhed og udvikling.

heden

De mange svigt

Hvor blev den "kristelige holdning" med næstekærlighed af? For slet ikke at tale om den barmhjertige samaritan – han må vist have begået selvmord! Det var ellers et ordentligt surt opstød – og selvfølgelig sat på spidsen og (lidt?) karikeret. Selv om der naturligvis er mange gode intentioner både centralt, regionalt og lokalt og gøres meget godt arbejde, er der problemer med "den professionelle barriere", solidariteten og fællesskabets ansvar for de svage.

Managementkulturen har fjernet mange professionelle fra de mennesker, der har

Den barmhjertige
samaritan
har vist begået
selvmord!

det rigtig skidt, og mange uddannelser/ efteruddannelser satser på de motiverede og glemmer (fortrænger) de umotiverede, skøre og skæve. Sagsbehandleren, pædagogen, læreren, lægen, sundhedsplejersken har svært ved at forstå og tale med de skæve og skøre på helt almindelig medmenneskelig måde – og derfor kender de dem ikke, ligesom den store gruppe middelstandsborgere heller ikke gør det.

De tror, de kender dem, men det er kun nogle medieskabte myter, som typisk myterne om andre etniske grupper end danske. Men de er der, og de er faktisk ret mange. Trods overførselsindkomster vurderer EU, at 11 procent af danskerne er egentlig fattige. De er mere syge, end mange tror, og de er ofte overladt til kummerlige og ydmygende vilkår.

Men det er mennesker, som alle andre. Mennesker med en livshistorie, som ofte indeholder ikke blot megen sorg og ulykke, men også megen skønhed, kreativitet, kærlighed og omsorg.

Men de mange svigt har ofte knækket livsmodet. Arbejde, selvforsørgelse, renhed, pænhed, holde aftaler, holde sig ædru og clean kniber det ofte med, og sproget er svært – det slipper af og til op, og næven

Der er problemer
med solidariteten
og fællesskabets **ansvar**
for de **svage**.

tager over.

En helt speciel gruppe er de mange, der er kommet hertil fra lande, hvor der er krig, forfølgelse og nød. De troede, de kom til et land med kristen forståelse og næstekærlighed, men hvad skete? Mistænkeliggørelse, udstødning af arbejdsmarkedet, trods gode kvalifikationer, fattigforsorgsydelser.

Lykken er

Derfor er det nødvendigt ind imellem at repetere nogle banale ting, som skulle være ret indlysende for de professionelle, hvis arbejde det er at hjælpe mennesker, der lider.

Lægekunstens fader Hippokrates sagde bl.a.: "Der findes ikke sygdomme, men kun syge mennesker", og "Før du forklarer og behandler, skal du se ud over

sumpene, ind i husene og i familierne” – dvs. det er ikke den abstrakte diagnose, du skal behandle, men mennesket med hele dets livshistorie, du skal hjælpe. Og ingen mennesker lever i et vacuum, vi lever sammen med andre i en familie, et hus på landet eller i byen eller uden tag over hovedet, på en arbejdsplads, skole, daginstitution osv., og det er ofte i disse omgivelser, at forklaringen og løsningen på problemerne ligger. Sundhed er ikke blot et individuelt anliggende, men et produkt af en samvirken mellem den enkeltes kræfter/ressourcer, og omgivelsernes støtte/skade - ofte symboliseret ved ”sundhedsbrøken”:

$$\text{Sundhed} = \frac{\text{Menneskets ressourcer/kræfter}}{\text{Miljøets skade}}$$

Sundheden øges, hvis tælleren styrkes, eller hvis nævneren svækkes – men tæller og nævner er også indbyrdes afhængige. Hvis du er stærk og robust, kan du være med til at ændre omgivelserne, og hvis omgivelserne er gunstige, vil flere blive stærkere.

Og der er nok at tage fat på. Set med børnelæge/socialmedicinereøjne bliver ”aftenbørnnen”: Lykken er efter en god graviditet (uden druk, junk og sygdomme) at blive født til tiden med normal fødselsvægt, trække vejret med det samme, være ønsket af forældre, der ikke har alvorlige arvelige sygdomme og har materielt og psykisk overskud til at sikre god legemlig pleje, psykisk omsorg og tilknytning. At vokse op uden miljøgifte, ulykkes- og krigstrusler og fortsat have ansvarlige forældre med aktiv omsorgsevne med positiv involvering. Og også have andre ansvarlige voksne i den uddelegerede omsorg (dagpleje, daginstitutioner, skole)

samt gode kammerater. At undgå for mange nederlag og få god hjælp ved vanskeligheder og som ung fortsat have tålmodige og respekterende

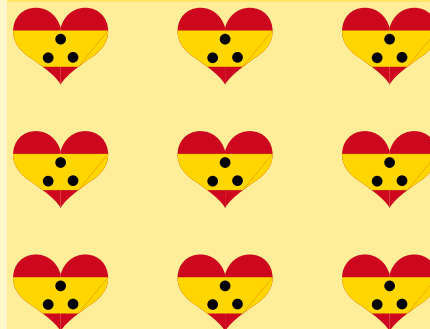
voksne, gode kammerater og kærestes og uddannelses- og arbejdsgaranti. Endelig at undgå sygdomme og ulykker, men hvis det alligevel sker, da få optimal legemlig og psykisk behandling og opfølgning, og hvis det alligevel ender med handicap, da blive mødt med tidlig indsats og solidarisk støtte uden diskrimination.

Velfærdssamfundets vagthunde

Lykken er selvfølgelig meget mere end disse overvejende ydre forhold, men det har jeg slet ikke kompetence til nærmere at definere – udover at det må være noget med at elske og blive elsket – i det mindste af nogle enkelte andre mennesker. At indgå i et menneskeligt fællesskab, hvor man oplever personlig og social kompetence og personlig og social hjælp og støtte. Livsmod i modsætning til eksistentiel angst. Livsmod trods den foranderlige verden med mod til at deltage og ændre fremfor selvdestruktiv adfærd - f.eks. langsomt ved misbrug eller hurtigt ved selvmord.

Men for at alt dette skal lykkes, er det nødvendigt, at velfærdssamfundet har vagthunde, der kan bide regnedrengene og managementeksperterne i haserne, og samtidig kan hjælpe og beskytte ildsjæle og græsroddere, der kender og forstår ”det virkelige liv”, også som det leves i sumpen. Og forstår at ”det er nødvendigt at behandle forskelligt, hvis man vil opnå lighed” (modificeret efter dronning Margrethe).

Derfor er Susi og Peter Robinsohns Fond nødvendig.

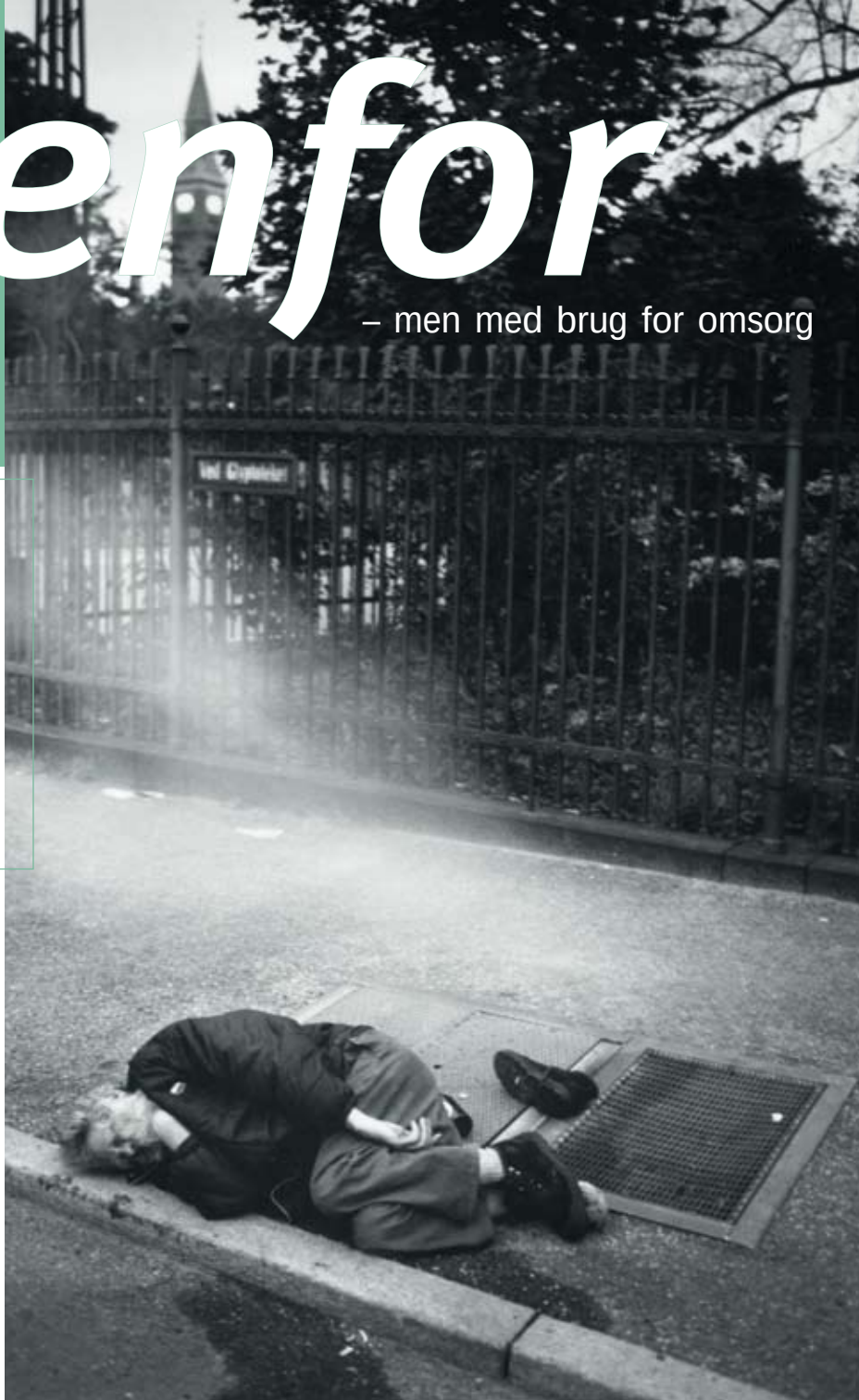
Det er **nødvendigt**
at **behandle**
forskelligt for at
opnå **lighed**

Udenfor

– men med brug for omsorg

Foto: Lars Nybøll

De hjemløse - gadefolket, posefolket – er blevet et meget synligt problem i Danmark, og der bliver langsomt gjort noget for dem. Men man skal måske leve så tæt på dem, som Projekt UDENFORs medarbejdere gør det, for at forstå hvad de egentlig har brug for.

Vi har alle sammen lagt mærke til dem og til, at der er kommet flere af dem i de seneste år.

Dem... der tigger på gaden. De hjemløse. De forhutlede. Ofte alkoholiserede – måske på stoffer.

Det irriterer os lidt, at de skæmmer gadebilledet. Behøver de være så sølle? Og behøver de tigge? Det kan da ikke være nødvendigt her i dagens Danmark.... og de bruger jo bare pengene til bajere...?

Man lærer sig at se forbi dem. Går forbi uden at få øjenkontakt. Fortæller sig selv at man jo ikke kan give penge til alle og da slet ikke hver dag...

En enkelt tur rundt til de steder, hvor de hjemløse holder til og samles i en sær form for fællesskab, gør det stereotype billede bredere og giver det nogle nødvendige perspektiver. For går man rundt i selskab med f.eks. Torben Pilely fra Projekt UDENFOR bliver klyngen af randeksistenser pludselig til rigtige mennesker. De smiler til Torben og siger hej og tak for i går, hvor han havde arrangeret grillparty i Ørstedss Parken. De får ansigter, stemmer og personligheder. De bliver SET... og forstået.

Torben skal med Anton i banken. Anton, der er grønlander, har længe ønsket sig et hævekort. Så kan han hæve pensionen lidt ad gangen hen over måneden og ikke brænde det hele af på én gang.

Manden bag skranken er tydeligvis opmærksom på, at Anton ikke er alene. Og Torben kan formulere alt det, Anton ikke selv kan. Så Anton får den pæne kundebetjening, som han MÅSKE ikke ville have fået alene.... og husk nu, Anton, at sætte navneskilt på din dør, ellers afleverer postbu-

De får ansigter,
stemmer og
personligheder.
De bliver **SET...**
og **forstået**

det ikke bankens breve til dig, formaner bankassistenten.

Anton bor ikke på gaden, selv om han tilbringer det meste af tiden der. Projekt Udenfor skaffede ham sidste år en lejlighed sammen med Lillian. I flere måneder sov han på altanen – under åben himmel, som han var vant til.

Mad, tæpper og sygepleje

Der er stor usikkerhed om, hvor mange der egentlig lever på gaden her i landet. Nyeste tal er ca. 10.000. Det afhænger af, hvordan man definerer hjemløshed. Torben Pilely taler om primært tre grupper: De såkaldte landevejsriddere/vagabonder. Folk der bevidst har valgt livet på vejen – selv om de måske er i besiddelse af en lejlighed.

Posefolket – flest mænd, men også nogle kvinder. De er som regel uden kontakt til det offentlige system, får altså ingen pension eller bistand, er psykisk syge/psykotiske, men forbavsende robuste fysisk set og klarer sig i det hele taget forbavsende godt på gaden, hvor de bor

med alle deres ejendele. De er dygtige til at finde læ og varme steder at sove og spiser på de steder, som deler måltider ud, og de er som regel ikke misbrugere.

Den tredje og største gruppe er det såkaldte gadefolk, der i perioder er væk fra gaden, fordi de er på hospitalet, på behandlingshjem, i fængsel. De er oftest alkoholikere og/eller narkomaner, ny-vagabonder – dem, der egentlig har udstyret til at gå på landevejen, men alligevel ikke kommer af sted. Miljøet er præget af misbrug – det er dét, pengene, de tigger, går til. Men det er da bedre end at bryde ind hos folk, som Torben Pilely udtrykker det.

De fleste er havnet der på grund af en eller anden form for ulykkelig social begivenhed på et tidspunkt i livet, men der kan også være tale om ganske unge mennesker, bl.a. narkoprotituerede.

- De har alle sammen en historie. Der er en bog i hver enkelt af dem, siger Pilely og tilføjer også: De har mange gode sider, hvis man gider finde dem.

Tæpper og sygepleje

Det gider Projekt Udenfor i København, hvis medarbejdere færdes i miljøet, tager kontakt til dem, drager omsorg for dem – med mad, med tæpper, kaffe, måske et telt, et par sokker eller underbukser, med at komme til lægen, på socialcentret.

Tingene har de bl.a. i den minibus, som kaldes Sygepleje på Hjul – den parkeres forskellige steder i byen og tilbyder sårpleje og anden basal sygepleje til især de sindslidende og misbrugere, der ikke nemt passer ind i de etablerede hjælpesystemer. Og

giver en kop kaffe eller cappuccino. Hvorfor skal de ikke have lov til at kunne vælge, spørger Torben Pilely.

Først og fremmest giver Projekt Udenfor disse mennesker omsorgen med den tillid og respekt, som de færreste andre formår. En respekt, som de hjemløse ifølge Pilely i mange tilfælde IKKE møder hos de sagsbehandlere, der er ansat til bl.a. at tage sig af dem.

- Men de modarbejder dem ofte. Siger at de ikke kan få penge. Men den der med at man skal have en adresse for at få sin pension eller kontanthjælp – den holder ikke. Det er en myte. Disse menneskers adresse er det socialcenter, som de holder til ved.

Spøgefuldt, men alligevel alvorligt ment siger han, at det bedste, de hjemløse kan gøre, er at anskaffe sig en hund.

- Den giver varme, holder vagt – og skaber større medlidenhed end manden selv.

De udstødte

Projekt Udenfor startede som frivilligt socialt arbejde organiseret som en græsrodsbevægelse, og arbejdet bestod i gadeplansaktiviteter rettet mod "posefolket" og andre, der holder til på gaden. Ved begyndelsen af 1998 blev projektet organiseret som en selvejende institution i form af en fond – Projekt UDENFOR – Fonden for social og socialpsykiatrisk Analyse mv. - med overlæge Preben Brandt som leder.

Formålet er "At arbejde for at forbedre forholdene for samfundets absolut mest udstødte" ved at

- afdække og dokumentere udstødende faktorer i samfundet for om muligt at forhindre yderligere udstødelse
 - formidle viden om udstødende faktorer, om måder at forhindre udstødelse og måder til at forbedre forholdene for de, der allerede er
 - gennem praktisk arbejde søge at forbedre forholdene for de udstødte.
- "Gadefolket – Det matrikelløse værested" er et femårigt projekt, der bygger videre på det treårige posefolksprojekt. I løbet af det sidstnævnte projekt havde Udenfor i de første seks måneder af 1999 kontakt med 112 forskellige mennesker, hvor 70 IKKE tilhører posefolket.

Det er disse andre, der nu skal hjælpes på en mere helhjertet og kvalificeret måde. De hjemløses position skal direkte styrkes ved, populært sagt, at skaffe dem direkte adgang til informationssamfundet. Dvs. formidle relevant viden og information til de hjemløse selv og give dem bedre mulighed for selvstændigt at formulere ønsker, behov og krav.

Dette formål samt "Sygepleje på Hjul" har modtaget støtte fra Susi og Peter Robinsohns Fond.

Fonden støtter projektet, fordi det arbejder for en gruppe virkelig udstødte i det danske samfund og her viser vejen frem for en humanistisk orienteret socialpolitik.

Børnenes *behov glemmes*

Budgettet for Svendebjerggaard i Hvidovre tilgodeser ikke de mange børn, der også bor på krisecentret sammen med (oftest) deres mor. Men støtten fra Susi og Peter Robinsohns Fond gav tiltrængt mulighed for indkøb af legetøj og møbler, supervision og sommerkoloni.

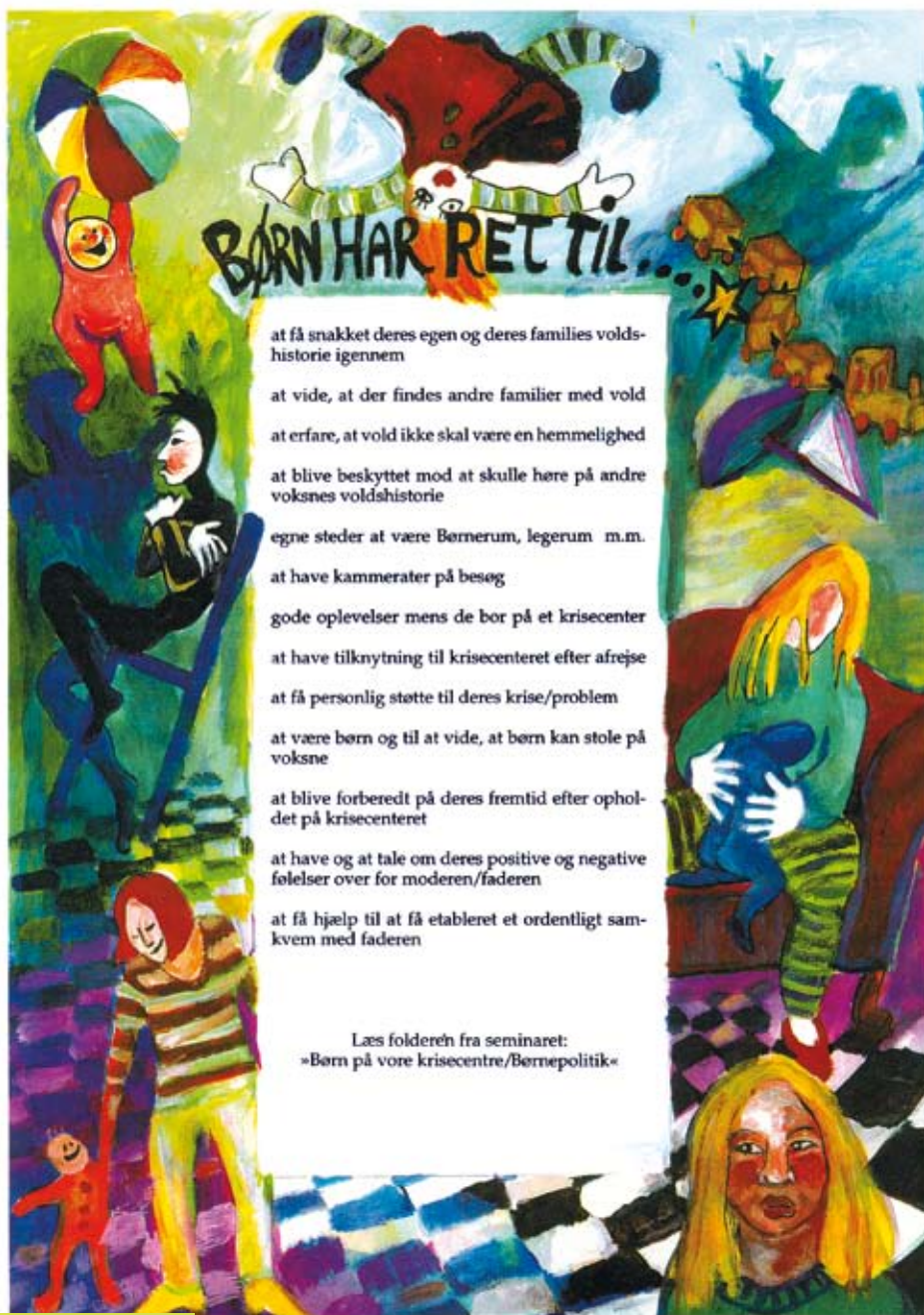
Når man nærmer sig Frelsens Hærs krisecenter Svendebjerggård på en varm solskinsdag, ser her meget idyllisk ud. Men baggrunden for, at der konstant bor 25 voksne på stedet, er langt fra idyllisk. For den store, røde murstensejendom er et krisecenter for voldsramte mennesker – især kvinder og oftest mødre, som har været nødt til at forlade hjem-

met i en fart og ikke har andre steder at gemme sig for ægtefællen/partneren, hvilket reelt er det, de gør.

Her er altså ikke bare voksne. De allerfleste har ét eller flere børn med sig, så der bor til stadighed mellem 20 og 30 børn, dvs. op til 200 forskellige børn og unge mellem 0 og 17 hvert år.

Men børnene er ikke medregnet i Københavns amts driftsbudget for Svendebjerggaard, og det betyder i realiteten, at der bor dobbelt så mange mennesker, som der er budgetteret med.

Derfor har det været et stort problem at få råd til at gøre noget særligt for børnene, der i forvejen befinder sig i en slem situation – på flugt fra en af forældrene og med midlertidigt hjem på en

Plakat på Svendebjerggaard

en institution i stedet for hjemme i det daglige miljø med legekammeraterne. Moderen er oftest selv i voldsom krise uden overskud til at fokusere nok på børnenes behov.

Undersøgelser viser, at de fleste af børnene har overværet vold og evt. selv været udsat for vold eller andre overgreb.

Officielt kan beboerne højst bo på Svendebjerggaard i tre måneder, men det er ikke nok til at "få tingene på plads" og skaffe ny bolig til mor og børn, oplyser forstander Mikael Jakshøj. Så det er ikke usædvanligt, at en familie bor der i et halvt eller helt år, hvis de da ikke flytter hjem igen, fordi partneren lover bod og bedring. Dette sker meget tit, især når der er tale om indvandrerkvinder. De magter ikke at gennemføre oprøret, fordi de samtidig afskæres fra både forældre og resten af familien, der ikke kan acceptere, at hun vil skilles.

- Vi prøver så vidt muligt at have højst en tredjedel indvandrere og flygtninge, men vi kunne godt fylde Svendebjerggaard op med

disse kvinder, siger forstanderen og peger hermed på et stigende problem i dagens Danmark.

Brug for oplevelser

I efteråret 1997 ansøgte Svendebjerggaards leder, Mikael Jakshøj, Susi og Peter Robinsons Fond om hjælp til køb af legetøj og møbler til et særligt legerum for de mindste børn samt til hjælp til faglig bistand og supervision til børnegruppen, der ofte har haft voldsomme oplevelser tæt inde på livet. Desuden ønskede man at få mulighed for at kunne give børnene nogle ekstra oplevelser som udflugter til Zoologisk Have, sommerlande og lignende. Specielt var ønsket at kunne give både børn og voksne tilbud om at komme på sommerkoloni. I ansøgningen stod bl.a.: "Det kan måske lyde mærkeligt, at en sommerkoloni kan have så stor betydning. Men til det vil jeg sige, at det er svært – for ikke at sige næsten umuligt – at sætte sig ind i vores beboeres verden og forstå, hvor mange kræfter de må bruge bare på at få deres hverdag til at hænge sammen".

Han bekræfter, at de fem dages ophold hos Dansk Folkeferie i Karrebæksminde for ni voksne beboere og 16 børn blev en dejlig oplevelse, som gav masser af positive oplevelser forældre og børn imellem.

Disse familier har aldrig været forkælet af tilværelsen og er ofte slet ikke vant til, at man kan have det SÅ rart med hinanden.

Utrygt udenfor

Beboerne er som regel kontanthjælpsmodtagere, de fleste uden uddannelse og med ringe tilknytning til arbejdsmarkedet, og på Svendebjerggaard skal de selv klare den praktiske hverdag. Dvs. købe ind og lave mad i et af de fire køkkener og holde det værelse, de

har til rådighed (for hele familien). Men volden og usikkerheden er hele tiden "i periferien". Yderdørene er altid låst, og man ser sig for, inden man åbner.

Det hænder, at faderen finder ud af, hvor familien er – for børnene og de unge skal så vidt muligt i daginstitution og skole, så holder han øje med disse, er det nemt nok. Anses det for risikabelt, er børnene nødt til at blive på krisecentret, og så er der endnu mere brug for beskæftigelses- og legemuligheder.

Derfor har man været utrolig glad for at kunne indrette et stort lyst legerum med bøger og legetøj. Ting, der tit må udskiftes eller erstattes, fordi så mange børn bruger dem og heller ikke altid kan forstå, at det ikke er deres eget.

Der er 13 ansatte på krisecentret, bl.a. pædagoger specielt til de mindre børn. Støtten betegnes som "en oase" og som "penge, der faldt på et meget tørt sted".

Børn på krisecentre er ofte ramt på flere måder: De er på flugt, og de bærer på en smerte, det kan være svært at sætte ord på. Robinsons Fonden støtter en særlig indsats på dette område, fordi vi ofte glemmer børnene som de tavse vidner til de voksnes konflikter.

Bedre besøgsforhold

Der skal være hyggeligt, når børn besøger en forældre i fængsel.

En ansøgning sidst i august '99 satte Susi og Peter Robinsohns Fond i tidligt – og ekstra rundhåndet – julehumør. Overvagtimester i Statsfængslet i Vridsløselille, Leif Thustrup, gik nemlig rundt derude og tænkte på, at besøgsafdelingen ærlig talt ikke var særlig munter at se på – og da slet ikke for børnene. Situationen – at besøge en forældre i fængsel – kan være mærkelig nok at kapere i forvejen.

Så Leif Thustrup fik den idé at søge om tilskud til at skabe julehygge i og omkring de 11 besøgsrum, hvor der hver dag er 33 indsatte, som har besøg af pårørende. Og alle besøgende - ikke mindst børnene - nød, at der var pyntet op med juletræ, dekorationer og julepynt, og at der var frugt- og kagefade med klejner, brunkager og pebernødder samt godteposer til alle børn. Der blev også råd til legetøj, spil og Disney-billeder på nogle af væggene.

- De besøgende – og også de indsatte - fik en rigtig god og positiv oplevelse, fortæller Leif Thustrup, der nu arbejder på at gøre besøgsafdelingen endnu mere hyggelig, både til daglig og til de skiftende højtider.

Det er de indsatte der har malet gange og besøgsrum. De kunstige blomster pynter op hele året.

Fonden støtter projektet, fordi det udfylder et forsømt område og er båret af et personligt initiativ.

Du er ikke

alene

Selvhjælpsgrupper for teenagere i alkohol-familier skal fungere som netværk, så de unge kan opleve, at de ikke er alene om problemet. Men det tager tid at synliggøre projektet og få de unge til at henvende sig.

Den private, selvstændige forening "Netværkskontakten" har siden 1990 arbejdet med frivilligt socialt arbejde i Odense. Dels via igangsættelse af selvhjælpsgrupper og dels ved nærmest at fungere som en form for arbejdsformidling, der formidler frivillige til andre lokale foreninger.

Netværkskontakten blev opmærksom på en gruppe, som ellers kan være nem at overse. Næmlig de teenagere, der lever i en familie med et mere eller mindre skjult alkoholproblem. Dette er ikke nødvendigvis socialt belastede familier, som i forvejen er kendt af socialforvaltningen – selv om det godt kan være det – men det kan lige så vel være familier, der på overfladen er velfungerende og har styr på tilværelsen økonomisk set. Hvor problemet ikke for alvor er erkendt. En ting, man ikke taler om i familien.

Disse unge har brug for hjælp. Det er ikke nemt at snakke med kammeraterne om, at mor eller far er mere eller mindre berusede hver dag. Det er også svært at tale med andre dele af familien om. Man er alene – eller har kun søskende at dele den pinefulde hemmelighed med – og ønsker ikke kontakt til det offentlige, professionelle system.

Netværkskontakten ønsker med sit projekt

at tilbyde disse unge en mulighed for at henvende sig anonymt for at få rådgivning og støtte – og for at kunne være sammen med andre i samme situation.

At vide at man ikke er den eneste i verden med et sådant problem er i sig selv en hjælp.

Stort sundhedsproblem

Ifølge Sundhedsstyrelsen er alkoholmisbrug det største enkeltstående sundhedsproblem i Danmark. Angiveligt er ca. seks procent af den voksne befolkning storforbrugere af alkohol, dvs. hen ved en kvart million mennesker. Derudover har måske lige så mange et forbrug af en sådan størrelsesorden, at det har indflydelse på økonomi, social situation, fysik og psyke.

Rigtig mange af disse alkoholikere har børn. Disse børn og unge lider ikke kun under mistrivsel i det hele taget, selv om den ikke nødvendigvis behøver være fysisk, men det giver ligeledes dårligt selvværd, øger risikoen for at den unge selv kommer ud i misbrug, kriminalitet - og videreførsel af det dårlige familiemønster.

Netværkskontakten mener, at etablering af selvhjælpsgrupper både vil give den enkelte unge en umiddelbar aflastning og hjælp til at

håndtere hverdagen bedre, men også kan have en forebyggende virkning.

At få øje på

Netværkskontakten startede projektet i december '99, bl.a. med støtte fra Susi og Peter Robinsohns Fond. Efter et halvt år var der endnu ikke etableret de planlagte selvhjælpsgrupper, for det tager uhyre lang tid at synliggøre projektet og få de unge til at henvende sig.

Projektmedarbejder, socialrådgiver Tina Abildgaard udtrykker selv forbavselse over, at det tager så lang tid. Men som hun siger, så "måles succes ikke i antal henvendelser. Socialt arbejde er utroligt svært at måle".

Hun forklarer også, at det er en stor målgruppe at nå: De pågældende unge og de mange voksne, bl.a. skolelærere, der omgiver dem. De unge er svære at nå – og svære at få øje på. Mange af dem har ikke synlige problemer, eller de gør netop så lidt væsen af sig, at de forsvinder i mængden. De udsender ikke nødvendigvis signaler om hjælp.

De mange forskellige pædagoger, klubmedarbejdere og lærere har netop ofte spurgt, hvad det er, de skal forsøge at lægge mærke til, når Tina Abildgaard og andre medarbejde-

Drikk dine forældre for meget alkohol ?

Netværkskontakten kan
måske hjælpe - og du
kan hjælpe dig selv

Føler du ...
at du er alene med dine problemer?
at ingen bekymrer sig om dig?
at ingen forstår dig?

Hos os møder du:
Frivillig, anonym hjælp
En voksen, der lytter
Andre unge, der har det som dig

Har du brug for hjælp, lyst til
at snakke, eller trænger du
bare til et pusterum
- så ring eller besøg os
på Rugårdsvej

www.netværkskontakten.dk

re har været ude og holde oplæg i skoleklasser, ungdomsklubber, fritidscentre m.m.

Samtidig er der en stor berøringsangst i forhold til emnet, og skinner det ikke tydeligt nok igennem, at denne unge har alvorlige problemer, så er det svært at tage hul på det. Men mange af de voksne har med Netværkskontaktens indsats fået et redskab at arbejde med og har efter besøg vist større forståelse og interesse for problemet. Synliggørelsen af denne mulighed for hjælp har netop bestået i, at medarbejderne har hængt plakater op og lagt foldere i handy

baglommestørrelse omkring 100 steder i Odense, bl.a. på 70 skoler og klubber. Her er de uddelt personligt. Desuden er folderen udsendt til alle døgninstitutioner og til byens socialforvaltning, og der har været løbende lokal annoncering. Netværkskontakten kan da også mærke, at projektet er ved at blive mere synligt.

Seks måneder – så selvkørende

Fem frivillige medarbejdere skal tilknyttes projektet. Når de planlagte selvhjælpsgrupper, som skal have en størrelse på fem-otte

personer, er etableret, er det meningen, at man mødes regelmæssigt – den første måned én gang om ugen, herefter hver 14. dag. Der vil være tilknyttet to faste igangsættere pr. gruppe – en nøgleperson og et "føl", som efter tre måneder overtager gruppen. Det forventes, at en gruppe enten er selvkørende eller stopper efter seks måneder, men der vil stadig være mulighed for kontakt til nøglepersonen.

Der skal naturligvis være stor selvbestemmelse i grupperne om indhold og varighed, men som et fast punkt skal der være en såkaldt "siden sidst"-runde, hvor de unge udveksler oplevelser, tanker, erfaringer og spørgsmål.

I Danmark har vi en tilbøjelighed til at lukke øjnene for vores alkoholproblemer. Det betyder, at mange unge står alene med de familiebelastninger, som følger af alkoholmisbrug. Derfor støtter Robinsohn Fonden dette projekt, der går nye veje.

Blinde har også brug for

nye horisonter

Et fristed i det fremmede er et af de langsigtede mål for
"BlindeFonden – Fonden for Aktive Blinde".

"BlindeFonden – Fonden for Aktive Blinde"

har store visioner og arbejder gerne med lange tidshorisonter. For det helt store ønske - et arbejdsrefugium i en fremmed kulturkreds – tager lang tid at opfylde, men der arbejdes ihærdigt på NOVA VISTA, som er projektets navn. Man har dannet "Foreningen Nova Vistas Venner" med det formål at skaffe stipendier og anden økonomisk støtte.

Havde fonden de 10 nødvendige millioner kroner her og nu (sommer 2000), så ville de nok blive investeret i den middelalderborg nær ved Rom, som dele af bestyrelsen besigtigede og har ønsket sig siden sommeren 1998.

Borgen er velegnet, fordi den har et klart defineret omfang, den rigtige størrelse, er let for blinde at finde rundt i, har mulighed for fællesrum og værksteder og er forbundet med en bro til den lille landsby udenfor, som ligger for enden af en blind vej. Kontakt til de lokale håndværkere og kunstnere er også en vigtig pointe.

Men når man ikke at købe netop dette sted i tide, så søger man ihærdigt videre og har andre ejendomme in mente.

Bestyrelsesformand og daglig leder af BlindeFondens projekter, Elmer Bovien Framvig, lægger dog ikke skjul på, at den nævnte borg er helt perfekt – når først den er blevet restaureret og indrettet til formålet. Det kræver nødvendigvis noget særligt for de blinde og svagtseende, f.eks. betyder de forskellige rums akustik meget for evnen til at manøvrere frit rundt. Forholdsvis store rum er også vigtige i modsætning til små "klosterceller", bl.a. fordi de blinde oftest vil opholde sig der sammen med en seende ledsager (ofte mand/kone). Man håber på at kunne

huse en lille halv snes blinde ad gangen – foruden ledsagerne.

Fordybelse og fællesskab

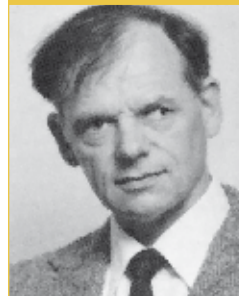
Inspirationen til refugiet stammer fra det kendte San Cataldo, hvor danske kunstnere og videnskabsfolk kan opholde sig i en periode – og det kan blinde mennesker i lige så høj grad have brug for som seende. Varmen, duftene, maden, menneskene – alt det virker også stærkt på blinde, måske i endnu højere grad end på de, der kan se og derfor konstant bombarderes med synsindtryk:

- Der er mange kropslige oplevelser i at være et helt andet sted, fortæller Elmer Bovien Framvig. Vi oplever også følelsen af at være fri fra det hjemlige, fra hverdagen. At have tid og ro til fordybelse. Jeg oplever altid 100 procent. Lukker øjnene og nyder livet. Man skal heller ikke glemme, at de fleste blinde har været seende. De allerfleste – 95 procent – er over 30 år, før de bliver blinde, de fleste er faktisk også over 60 (og har i øvrigt af andre grunde godt af den sydeuropæiske varme). Vi blinde har altså oftest en referenceramme til det at se og har jo også rejst før.

I Danmark er der ca. 12.000 blinde og stærkt svagtseende.

Elmer Bovien Framvig oplever, at fonde er meget utilbøjelige til at støtte formål, der finder sted uden for Danmarks grænser. Men Susi og Peter Robinsohns Fond har ønsket at give støtte til et inspirerende fristed for blinde, som i kraft af deres handicap på mange måder risikerer at have en meget større stressfaktor til hverdag. Ikke mindst i trafikken, hvor man er meget sårbar eller på jobbet, hvor man kan være afhængig af kollegers velvilje og hjælp.

-

Elmer Bovien Framvig

Man bliver så godt som hver dag udsat for uforudsete begivenheder, som hidrører fra det manglende syn. En del af disse er blot mindre irritationsmomenter, andre bringer én i umiddelbar fare. At kunne trække sig tilbage i fred og ro til fordybelse og fællesskab – det er Nova Vistas formål.

I de senere år har BlindeFonden også investeret meget energi og mange penge i at etablere sit eget Internet-bibliotek, DEBBI, som gør det muligt at "læse" et stort udvalg af bøger via sin computer.

Vi har mange fordomme om blinde og svagtseende. En af dem er, at de ikke har helt de samme behov for nye oplevelser og spændende udfordringer som seende. Robinsohn Fonden deler ikke den fordom. Derfor er der ydet støtte til et projekt for blinde, der går utraditionelle veje.

Sundhedsprojekt for udsatte børn i Ittoqqortoormiit

I den lille østgrønlandske by Ittoqqortoormiit (Scoresbysund) med mindre end 600 indbyggere er der massive problemer og hårdt brug for at bedre sundheden og levevilkårene. Susi og Peter Robinsøhns Fond støtter det særlige projekt, som er målrettet småbørnsfamilier og gravide, og som er en del af en samlet handleplan for byen og især dens børn og unge.

Foto: Rolf Müller

Ittoqqortoormiit lider under store sociale problemer, som bl.a. skyldes et alvorligt alkoholmisbrug. Antallet af omsorgssvigtede børn og unge er iøjnefaldende, og i de senere år er mange børn blevet indlagt på sygehuset.

I forbindelse med udarbejdelsen af en handlingsplan for området i 1998 stod det klart, at de unge generelt fremstår som en depressiv gruppe med mange tanker om selvmord og en følelse af håbløshed med hensyn til deres fremtid.

Handleplanen blev iværksat, efter at byens kommunalbestyrelse havde tilkaldt Direktoratet for Sociale Anliggender og PAARISA (forebyggelseskantoret i Sundhedsdirektoratet) i august 1998, bl.a. fordi der en weekend i juli var begået to drab og et selvmord, ligesom chefdistriktslægen meddelte, at en meget stor gruppe børn i byen var udsat for omsorgssvigt.

De ekstraordinære tiltag blev det første år finansieret af PAARISA, og der kom mange positive tilbagemeldinger om, at projektet burde fortsætte.

Men kommunen kunne ikke selv finansiere lønudgifterne. Her kom Susi og Peter Robinsohns Fond så ind i billedet ved at

betale lønudgifter og driftsomkostninger til den særlige indsats for de mindste børn. Øvrige tiltag i handleplanen, som f.eks. væresteder for hhv. børn og voksne, etablering af en familierådgiverstilling, opfølgning på sorg og krisehjælp og på alkoholbehandlinger, lejrskoleprojekt, etablering af en ungdomsklub- og forening med mere - fortsætter i et samarbejde mellem PAARISA og kommunalbestyrelsen.

Bedre spædbørnspleje

Men det er ikke mindst blandt de gravide og småbørnsfamilierne, hjælpen bør sættes ind, således at der kan etableres bedre vaner og sundere levevis. Et af målene er at skabe en bedre tradition for amning, og der er i det hele taget et enormt behov for oplysning om småbørns omsorg og gode sundhedsvaner og for at organisere fødselsforberedelse, etablere mødregrupper og efterfødselsgymnastik. I oktober 1999 udfærdigede den daværende projektleder, sygeplejerske Lone Husman Gotfredsen, den første rapport om projektet efter at have besøgt og interviewet alle familier med børn mellem 0 og fire år. Behovet for det sundhedsfremmende projekt var tydelig.

Rapporten bygger bl.a. på en spørge-

skemaundersøgelse, som 38 familier med i alt 58 børn mellem 0 og fire år har besvaret (én familie ønskede ikke at medvirke). Den fortæller om små boliger med mange beboere, om dårlig hygiejne, både på grund af dårlig og knap adgang til vand, og fordi mange grundlæggende ikke er klar over, hvorfor det er vigtigt at holde sig selv og sit hjem rent. Gennemsnitsalderen for førstegangsfødende er kun 18 år, mens den for hele Grønland er 25,7 år. Oftest vælger den unge gravide at føde barnet. I de måneder, den første rapport omhandler, blev der foretaget to aborter (og født 10 børn).

Amning af spædbørnene er ét af de helt store indsatsområder, men der er mange problemer i forhold til det, trods informationer og beviser for at børnene øger bedre i vægt. Kun omkring 27 procent af de omtalte 58 børn er blevet ammet i de fire-seks måneder, som WHO anbefaler. Trods forskellige grunde til at undlade at amme, er det sådan i de fleste tilfælde, at (citater fra rapporten): "Det er åbenlyst, at

flaskeernæring er motiveret af ren og skær bekvemmelighed: Når moderen ikke skal amme, kan barnet lægges alene i en seng med flasken på en pude, og moderen kan derefter beskæftige sig med andre ting. Hun bliver uafhængig og kan overlade barnet til andre.

Generelt er der ingen forståelse for, at barnet har behov for tryghed i form af tæt kropslig kontakt med moderen. Selv blandt vores lokale sygehuspersonale kan vi støde på, at indlagte spædbørn lægges alene i sengen med en sutteflaske placeret på en pude. Konklusionen omkring den kortvarige amning er både generel uvidenhed og uvilje, usikkerhed om hvorvidt amning er tilstrækkelig, moderens store arbejdspress i hjemmene og hendes store forbrug af spiritus og cigaretter (76% ryger), de massive sociale problemer, som præger flere (mange) småbørnsfamilier samt "mors frihed", når hun ikke ammer".

Druk og dårlig mad

Alkoholforbruget er gennemsnitligt set ikke større end i Danmark. Men de tal, man arbejder med, er minimumstal ifølge det lokale salg og medregner ikke det svind, man ved der er fra butik og lager, og heller ikke den

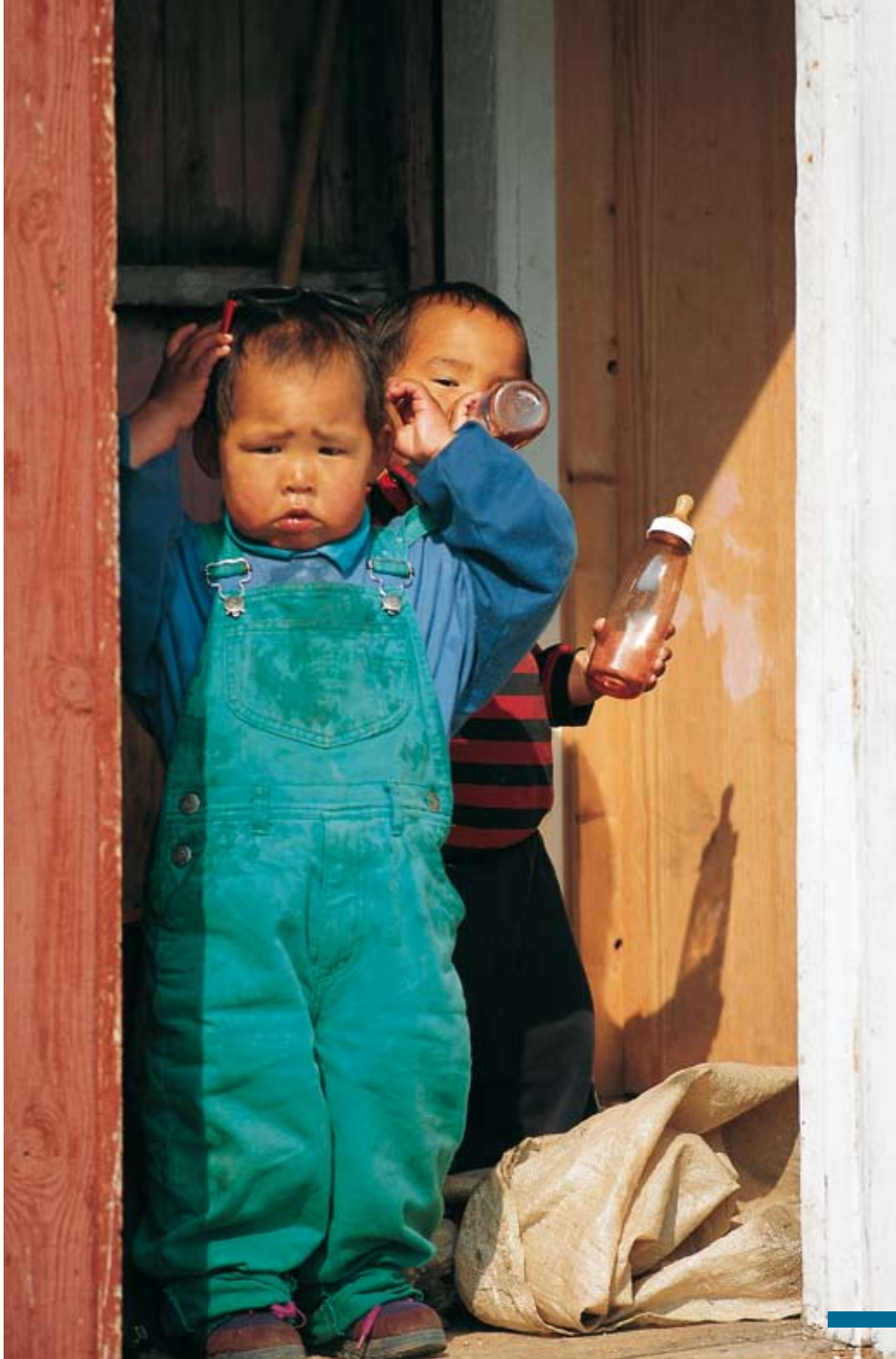

illegale handel, som foregår fra udenlandske skibe. En væsentlig forskel er også, at når der drikkes - ja, så drikkes der for alvor og gerne lige uden for butikken. Børn er ofte tilskuere til de voksnes druk og må ikke sjældent følge forældrene hjem. Dette giver naturligvis konflikter i familierne, børnene efterlades alene hjemme, og de lidt større børn holder sig væk fra hjemmet, så længe forældrene er fulde. Tydeligvis mister børnene respekten for deres forældre, og disse formår derfor ikke nogen konsekvens i opdragelsen af børnene.

Ernæringen lader meget tilbage at ønske, og af rapporten fremgår det, at oplysning og vejledning omkring kost, opdragelse og ansvar er vigtige nøgleord fremover, og at man bør overveje bespisning på skolen. Behovet er der – men det vil jo ikke skærpe forældrenes ansvarsfølelse, skriver Lone Gotfredsen.

Omsorgssvigt er et hverdagssyn i Ittoqqortoormiit – og folks tolerance over for det er meget stor. At flere og flere drikker og lader børnene passe sig selv, bliver efterhånden normen for et lille isoleret samfund uden mange påvirkninger udefra. Børnene vokser op uden tryk og faste rammer, og sandsynligheden for, at de selv fortsætter i samme mønster, er stor.

- Vi er ikke i tvivl om, at man vil det bedste for sine børn, men ressourcerne er meget små i mange af hjemmene, på grund af det

store alkoholforbrug. I den periode, der var spiritusforbud, kunne man se, at omsorgen for børnene var meget større. Familierne tog i fjeldet og overnattede, og der blev købt mad og tøj til familien. Der blev ryddet op omkring husene og malet flere steder.

Ittoqqortoormiit har en børnehave, men den lider også under dårlig hygiejne, som dog er blevet afhjulpeløst noget. Der er ingen uddannede pædagoger i børnehaven. Personalet har behov for undervisning og vejledning. Det har en tæt kontakt med forældrene og vil kunne støtte familierne i positiv retning. Der er behov for flere børnehavepladser, idet dagplejen ofte er ustabil.

"Vi mener, at projektet har gjort en forskel. At vi har skærpet interessen og opmærksomheden på børnenes sundhed og trivsel. Vi er ikke i tvivl om, at der er et stort behov for, at projektet fortsætter. På længere sigt mener vi, at der er behov for en fast sundhedsplejerske i Ittoqqortoormiit", slutter rapporten.

Lang vej endnu

Den efterfølgende sygeplejerske Susanne Helle Bjerg har ligeledes rapporteret om sit arbejde sammen med den lokale projektmedhjælper Lone Pike, der har været med under hele forløbet. Denne rapport kredser nogenlunde om de samme emner, konklusioner og fremtidige planer for indsatsen.

Hun har etableret en lokal støttegruppe med tre kvinder og en mand, som alle har forskellig baggrund mht. uddannelse og status i byen. Støttegruppen skal 'guide' processen, så budskaberne bedre trænger igennem i byen. Susanne Helle Bjerg skriver afslutningsvis:

"Det er spændende at arbejde med projektet, men også lidt frustrerende til tider, da der selvfølgelig er en kulturel forskellighed. Det er

svært at slå igennem over for de gamle skrøner omkring barnepleje, der lever i bedste velgående og efterleves flittigt i hverdagen.

Jeg glæder mig til at arbejde sammen med støttegruppen, da jeg sikkert vil få mange "AHA"-oplevelser mht. til, hvorfor de gør, som de gør – det kan man nemlig ikke altid få svar på, når man spørger mødrene. Forhåbentlig vil de kunne tilføre os en viden, som vi kan bruge i vores arbejde.

Personligt er jeg blevet bedre til at kommunikere med mødrene, takket være min lokale medhjælper. Det er en hårfin balance – ikke at komme til at virke for bedreviddende, ikke at stille for mange spørgsmål (grønlandske kvinder fortæller ikke på samme måde som danske) – og ikke kun se på de negative sider hos en familie, men prøve at finde noget positivt vi kan bygge videre på. Der er lang vej, men jeg fornemmer, at mødrene trods alt er glade for vores besøg. og nogle siger også, at de lærer noget om deres børn.

Vi er glade for, at Susi og Peter Robinsohns Fond vil støtte dette projekt, for der er brug for støtte og vejledning til børnefamilierne i Ittoqqortoormiit".

Robinsohn Fonden støtter projektet, fordi der i Ittoqqortoormiit er tale om de mest udsatte børn i Grønland, og fordi den hidtidige sociale indsats så klart fortæller om vores utilstrækkelighed.

At miste et barn

I den største sorg, der findes, har man brug for andre, der ved, hvordan det føles.

Forældreforeningen "Vi har mistet et barn" har eksisteret siden 1985, hvor den blev oprettet af et forældrepar, som mistede en søn. Begge forældre oplevede et stort behov for at kunne dele deres sorg med andre i samme situation.

Foreningens formål er at formidle kontakten mellem forældre, der har mistet et barn i alderen ét til ca. 30 år – hvad enten det er sket på grund af sygdom, ulykke, selvmord eller drab. Der er etableret selvhjælpsgrupper landet over, og foreningen støtter og vejleder i det hele taget, f.eks. via kontaktpersoner, som selv er forældre, der har mistet, men som nu har fået det fornødne overskud til at kunne hjælpe andre. Det er vigtigt, at forældre oplever, at de ikke er de eneste med denne store smerte og sorg, og at de ikke står alene med den.

Forældreforeningen fortæller også mere eksternt om sorgarbejdet. F.eks. kommer der henvendelser fra hospitaler, socialrådgivere, pædagoger, politi og studerende, ligesom der i perioder er tilknyttet psykologer efter behov. Foreningen har én fast tilknyttet psykolog. Foreningens erfaringer er dels samlet i en bog og dels i en oplysningsfolder, som både

henvender sig til forældre og relevante faggrupper. Der er også udarbejdet en folder om børns sorg og børns behov, når de har mistet en bror eller søster, ligesom man i de senere år har oprettet specielle selvhjælpsgrupper med og til søskende. Disse sørgende børn er en overset gruppe, mener foreningen, som også udgiver et medlemsblad til de godt 500 medlemmer fire gange om året.

Susi og Peter Robinsohns Fond har støttet dette ikke så iøjnefaldende, men ikke desto mindre vigtige støtte- og oplysningsarbejde for mennesker i stor sorg.

Hvordan hjælper man nogen over den største sorg af alle? En af vejene er at hjælpe til at kunne dele sorgen med nogen, som selv har prøvet den.

Det er grundlaget for ægte medmenneskelighed. Derfor støtter Robinsohn Fonden Forældreforeningen "Vi har mistet et barn".

Alkoholskader før fødslen

Medfødte alkoholskader er et stort socialmedicinsk problem – og måske endnu større, end vi kan forestille os. Bedre undersøgelser af sammenhængen mellem alkoholforbrug i graviditeten og børns udvikling er derfor vigtigt. Det arbejde er læge Gitte Leth Møller i fuld gang med.

Hendes Ph.D-projekt består af to dele. Første del er en samlet beskrivende analyse af 65 børn, hvis mødre har haft et større eller mindre forbrug af alkohol i graviditeten og er blevet henvist til Familieambulatoriet på Hvidovre Hospital eller Rigshospitalet i perioden august '92 – august '96. Formålet er at få et overblik over, hvordan det er gået denne specielle, meget udsatte børnegruppe. En detaljeret beskrivelse af disse børns evt. symptomer vil kunne bidrage til en forbedring af det såkaldte diagnoseværktøj til beskrivelse af medfødt alkoholskade.

Diagnosen "medfødt alkoholskade" (foetalt alkoholsyndrom) gælder pt. kun, hvis følgende tre kriterier er opfyldt: Vækstretardering, karakteristiske ansigtstræk og neurologiske symptomer.

Børnene er små af vækst, har et lille ►

Læge Gitte Leth Møller er godt i gang med et fireårigt Ph.D.-projekt om "prænatal alkohol-ekposition og børns udvikling og adfærd", som skal belyse i hvilken grad den gravides alkoholforbrug påvirker det ventede barn. Her er et område, hvor der kan forebygges 100 procent mod skader.

"Peter" er født af en enlig mor til to børn. Hun har tidligere været i antabus-behandling, men fortæller, at det går godt nu. Hun lugter af spiritus til svangrekontrollerne, men benægter kraftigt at have et alkoholforbrug.

Peter bliver født en måned før forventet og vejer 1693 gram. Normalvægt er 2650-3600 g. Efter fødslen er han sitrende og skrigende og kan ikke falde til ro. Han gylper det meste af sin mad op, behandles med medicin for abstinenser og falder til ro. Moderen kommer for at

se til ham i børneafdelingen, hvor personalet finder hende så beruset, at hun må bortvises fra afdelingen.

Da drengen har det bedre, udskrives han direkte til et spædbarnshjem og senere til en plejefamilie. Moderen kommer på besøg ca. en gang om måneden og er periodevis i antabusbehandling. De ældre søskende er efterfølgende anbragt uden for hjemmet.

Peter er lille af vækst, retarderet sva- rende til lige under normalområdet og har adfærds- og koncentrationsproblemer.

NÅR DU DRIKKER
GØR DIT UFØDTE BARN
DET OGSÅ

GRAVIDITET & **ALKOHOL!**

Pjece fra Familieambulatoriet

"Marie" er første barn af en veluddannet mor, som de senere år har haft psykiske problemer i form af angst og har fået stesolid for dette. Ifølge hendes egen læge har der aldrig været tale om misbrug. Moderen udebliver fra svangreundersøgelser og begrundet det med, at hun får angstsymptomer af at tage med offentlige transportmidler. En jordemoder opsøger hende i hjemmet og finder hende beruset. Hun fortæller, at hun har et forbrug på ca. 40 genstande ugentligt.

Hun forsøges motiveret til indlæggelse og alkoholbehandling, men forlader efter kort tid afdelingen. Marie bliver født tre uger før forventet med en fødselsvægt på 1785 gram. Hun udvikler ikke abstinenssymptomer.

Moderen starter antabusbehandling, og mor og barn udskrives sammen til en familieinstitution i to måneder og tager herefter hjem.

Moderen holder sig ædru i et halvt år, hvorefter hun to-fire gange årligt i ugevis er svært beruset, mens en moster passer pigen. Som fireårig anbringes Marie uden for hjemmet.

Hun er lille og meget spinkel, færdighedsmæssigt ligger hun i normalområdet, men hun har adfærds- og koncentrationsproblemer.

"Kasper" er tredje barn af forældre, der begge er socialpædagoger og i arbejde, mor i løse vikariater. I slutningen af andet trimester møder hun til svangrekontrol lugtende af spiritus, og fortæller, at hun i perioder har et forbrug på 10-15 genstande dagligt. Hun afruses og påbegynder antabusbehandling. Nogle uger senere indlægges hun med forgiftning, fordi hun har drukket samtidig med antabusbehandling.

Kasper fødes til tiden med en fødselsvægt på 3250 gram. Han udvikler behandlingskrævende abstinenser.

Begge forældre starter antabusbehandling og familierapi, og drengen udskrives til hjemmet.

Efter seks måneder ophører forældrene med antabus, men fortsætter i terapibehandlingen. De har begge periodevis stort alkoholforbrug, men følger forskellige behandlingstilbud.

Kasper passes i specialvuggestue og senere specialbørnehave. Alle tre børn er hjemmeboende. Der tilknyttes aflastningsfamilie til Kasper. Han er vækstmåst sigt inden for normalområdet, retarderet svarende til lige under normalområdet og har adfærds- og koncentrationsproblemer.

hovedomfang, har svært ved at sutte og synke og senere at tygge maden. De virker klodsede og har svært ved at holde balancen, er urolige og har problemer med at koncentrere sig og har tillige vanskeligheder ved at fungere socialt. Nogle af disse børn er normalt begavede, andre er lettere retarderede.

Hyperaktivitet og social inkompetence er altså meget karakteristisk for disse børn, så tanken opstod om, hvorvidt der kan være en sammenhæng, også når der ikke i øvrigt er tegn på medfødt alkoholskade. Og kan der være en sammenhæng, også når der er tale om et mindre alkoholforbrug?

Spørgeskema

Det er dette spørgsmål, som anden del af undersøgelsen handler om.

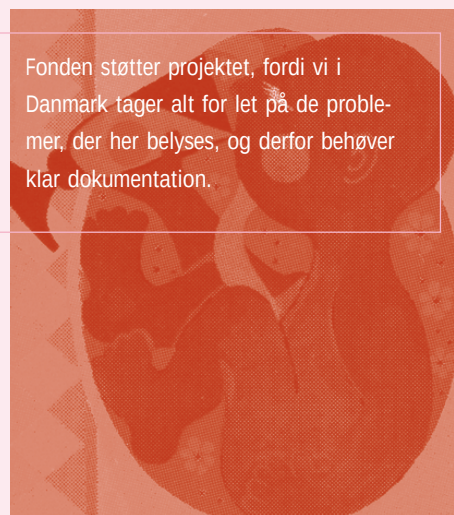
Den består af en spørgeskemaundersøgelse, hvor 2000 seksårige børns adfærd og koncentrationsevne sammenholdes med deres mødres alkohol- og tobaksforbrug i sidste tredjedel af graviditeten. Det har man i Københavnsområdet udspurgt alle gravide kvinder om siden 1992, og Gitte Leth Møller har fundet frem til 2000 kvinder, der var gravide i 1993 og fødte på Hvidovre Hospital. Hun håber og tror på, at svarprocenten bliver 60-70 procent. Højere kan man ikke forvente, den bliver.

Hvor meget skader selv et moderat alkoholforbrug?

Spørgeskemaet er udarbejdet på baggrund af et tilsvarende fra førende amerikanske forskere.

- Der er mange medfødte skader og sygdomme hos børn, som man ikke på nogen måde kan være forberedt på eller tage højde for. Men når det drejer sig om medfødte alkoholskader, kan man jo forebygge dem ét hundrede procent – ved slet ikke at drikke i graviditeten eller blot uhyre moderat. Man har virkelighed mulighed for at handle – ved at vælge alkohol fra, siger Gitte Leth Møller.

Fonden støtter projektet, fordi vi i Danmark tager alt for let på de problemer, der her belyses, og derfor behøver klar dokumentation.

Kultur skaber kontakt

Festligt, afslappet samvær er god grobund for kontakt med "de svære" familier, som har problemer med selv at henvende sig og søge hjælp. Kulturarrangementer er med til at nedbryde barriererne.

"BUTIKKEN" er et familieværksted på hjørnet af Århus Plads og Løgstørgade. Det er et tværfagligt projekt under Børne- og Familieafsnittet, Indre Østerbro Bydel, der henvender sig til alle gravide og familier med børn op til syv år i bydelen. Butikken er for alle, men opdeler som et led i systematiseringen af indsatsen brugerne i tre målgrupper:

De almindelige, velfungerende familier, risikofamilier og de truede familier. Heri skal ikke læses nogen værdiladning.

Familier med alvorlige misbrugsproblemer, svære psykiatriske lidelser og så svære samspilsproblemer, at barnet er truet af tvangs fjernelse, afgrænser man sig fra.

Butikken tilbyder legestue, café, åben anonym rådgivning – om f.eks. opdragelsesproblemer, samlivsophør, angst, ensomhed, isolation, dårlig trivsel – og netværksskabende aktiviteter.

Til det sidste hører de "Kulturdage for småbørn", som Butikken afholdt for

I dagens Danmark findes
der faktisk mennesker,
for hvem det er svært at skaffe
penge til at gå i teater
eller til andre kulturelle arran-
gementer med
deres børn

første gang i 1997 og igen 26. og 27. august 1999. Gennemførelsen skyldtes ikke mindst Susi og Peter Robinsohns Fond.

Teater og rytmik

Erfaringerne fra første gang viste, at kultur-dagene gav familierne en chance for at være sammen på en anden måde end til daglig – og at de greb den. Især de truede familier, hvor de voksne (ofte) er belastet af negativ social arv, fik oplevelser med deres børn i en ellers oplevelsesfattig hverdag.

Mange af disse familier har svært ved at relatere sig til og blande sig med andre. Men ved at fastsætte nogle rammer og en struktur blev der skabt et rum for de gode oplevelser. Disse familier fik mulighed for på lige fod med de velfungerende familier at få et aktivitetstilbud og på den måde afspejle sig i normaliteten, hvor de ellers ofte stigmatiseres.

Kulturdagene i 1999 bød på en H.C.Andersen-dramatisering, som 62 børn og 35 voksne nød i et tætpakket lokale. Derudover rytmisk legestue for de mindste

børn, og endelig var 52 børn og 46 voksne til børneteaterforestilling. Da der oven i købet blev penge tilovers, kunne man i december afholde et julearrangement for de "belastede brugere", som omkring 18 familier nød godt af.

De ikke-privilegerede

I dagens Danmark findes der faktisk mennesker, for hvem det er svært at skaffe penge til at gå i teater eller til andre kulturelle arrangementer med deres børn. Er man af den ene eller anden grund uden for "det almindelige (vellykkede) samfund", har man måske heller ikke kræfterne, dvs. det psykiske overskud, til at begå sig uden for de vante, trygge rammer hjemme i gaden. Mange har heller ikke selv oplevet en tradition for kulturelle oplevelser i deres barndom.

Dét forstår og accepterer mennesker, som arbejder – frivilligt eller lønnet – på steder som Butikken. Steder som af den grund bliver små oaser i liv, der ikke er så privilegerede som de flestes.

Men Butikken, der er finansieret af bydelsrådet, løber kun lige rundt, så de vigtige kulturdage er der kun råd til med ekstra midler. Planlægning og afvikling kræver desuden så

Definitionerne af målgrupperne og forklaringen på det forebyggende arbejdes tre niveauer fortæller om en indsigt i de forskellige vilkår, som mennesker har, og som de fleste af os godt kunne lære af. Med få ord kan der siges meget.

Gruppe 1 – almindelige, velfungerende familier med mange ressourcer, god relation til barnet og få belastninger. Har en del netværk og evner selv at skabe flere relationer. Ofte forældreorlovsforældre.

Gruppe 2 – risikofamilier. Skrøbelige på grund af nuværende eller tidligere belastninger – er i en periode af deres liv, hvor børnene befinder sig i en "gråzone". Kan være isolerede med et spinkelt netværk, almindeligvis god kontakt til barnet. Forholdsvis ressourcerige.

Gruppe 3 – truede familier. Har få ressourcer, mange belastninger og ringe kontaktflade. Ofte kendt i det sociale system. Forældrene er belastet af social arv med svigt i egen barndom, hvilket afspejles i omsorgsevnen. Det er meget svært for

meget ekstra tid, at det også er et spørgsmål om medarbejdernes ressourcer.

Men tilbud af denne type er vigtige af en anden grund. De betyder nemlig, at Butikken får besøg af mennesker, som ellers ikke henvender sig.

Mennesker, der på denne måde samler mod til at aftale en samtale på et senere tidspunkt. Eller Butikkens medarbejdere får selv øje på familier, som de mener trænger til hjælp af den ene eller anden slags.

familierne at skabe netværk, og de har svag mestringsevne.

De tre niveauer:

- **Primær:** Indsats for at mindske risikoen for, at problemer overhovedet opstår eller for at forbedre livskvaliteten. Dette er aktiviteter, der henvender sig til hele befolkningen og tilbydes bl.a. som almindeligt sundhedsplejerske-, rådgivnings- og informationsarbejde.
- **Sekundær:** Indsats for at afhjælpe problemer på et så tidligt tidspunkt, at de endnu kan begrænses. Metoden vil ofte være let tilgængelig rådgivning på et ikke-institutionaliseret niveau. Henvender sig til risikofamilier.
- **Tertiær:** Indsats, der iværksættes, når "skaden" er sket, ofte behandlingsarbejde. Det forebyggende arbejde består i at hindre gentagelse og yderligere skade. Henvender sig til truede familier.

Den bedste hjælp til at komme igennem vanskeligheder får man ofte fra et socialt fællesskab. Desværre lever mange i et socialt tomrum. Derfor støtter Robinsohn Fonden et projekt, som vover at tro på et fællesskab mellem stærke og svage.

En lille ting, der gør alverdens forskel

Foto: Pia Knudsen

At kunne komme ind og ud af en tung dør, når man er handicappet og bruger gangstativ, er ikke nemt for nogen – og da slet ikke for en lille pige på nu otte år. Med en elektrisk døråbner elimineres det problem. Sådan én måtte pigens forældre søge fondsstøtte til for at få etableret på den skole, som de mente ville være bedst for deres datter.

Anja Tine Knudsens forældre bruger tid og flid på at skabe en så normal og nem tilværelse som overhovedet muligt for deres datter, der har rygmarvsbrok. En tilværelse, der helst skal betyde skolegang og samvær med raske børn, der bor i nabolaget, så hun også kan være sammen med klassekammerater efter skoletid og i weekender. Da hun gik i specialbørnehave langt fra hjemmet, kneb det med legekammerater.

Da Anja skulle i børnehaveklasse i 1998, stod det klart, at kommuneskolen i Juelsminde ikke kunne bruges. Den er i flere planer, og da Anja bruger gangstativ (og kørestol på længere ture), ville det blive alt for problematisk – også selv om der evt. blev taget særlige hensyn med lift og handicap-toilet etc. En anden skole – i Vejle – blev overvejet og var knap så besværlig fysisk set. Men den er stor og med mange børn i klasserne – og langt hjemmefra.

Pia og Knud Erik Knudsen vidste godt, hvad de helst ville. Nemlig have Anja i As Friskole, som ligger i nærheden, og som Anjas to år ældre søster allerede gik i. De ville også gerne selv betale for den private friskole. Den koster ikke meget mere end en kommunal skolefritidsordning, men inkluderer

begge dele og har i øvrigt kun ca. 12 børn i hver klasse. Rygmarvsbrok kan godt give indlæringsproblemer, så færre børn i klassen er også i det lys det bedste.

Klarer selv døren

Men der var et problem. Juelsminde kommune ønskede ikke at betale for installering af de ting, som er nødvendige i Anjas skolehverdag, på en ikke-kommunal skole. Et handicap-toilet, en lift så hun kan komme derop – og en elektrisk døråbner på den tunge yderdør, så Anja kan komme igennem med sit gangstativ uden at måtte vente på hjælp fra andre. Pia

Hun skal ikke
spilde en
masse tid
og **kræfter**
på transport

Knudsen understreger, at der i forhold til kommunen ikke før har været problemer med at få nødvendige ting til hjemmet, "men vi har altså heller aldrig været urimelige".

Denne gang gik hun dog forgæves. Pia og Knud Erik Knudsen kunne have valgt at sende Anja på specialskole – så ville hun blive "amtsbarn", og amtet skulle betale f.eks. transport hver dag, og hvad der ellers måtte løbe på af ekstra udgifter.

Det gjorde forældrene bare ikke. For de ønskede at gøre det bedst mulige for deres datter, som ikke foruden et svært handicap

skal spille en masse tid og kræfter på transport og samtidig ikke have samme muligheder for nære relationer med børnene i lokalområdet.

Nu henviser kommunen

I stedet begyndte Pia Knudsen at søge diverse fonde for at kunne etablere en trappe-lift til toilettet, der er indrettet specielt til Anja. Hun søgte udelukkende penge til materialerne. Resten har Anjas far, som er tømrer, selv ordnet sammen med gode venner. Fjernelse af dørtrin og udendørs rampe har de selv betalt.

Da først liften var i hus, kom denne fond ind i billedet. For da søgte Anjas mor Susi og Peter Robinsohns Fond om et så forholdsvist beskedent beløb til en elektrisk døråbner – som de efterfølgende selv har klaret installationen af - at man kan have svært ved at forstå, at det ikke er en opgave, kommunen kunne have klaret.

- For nu er kommunen jo sjovt nok begyndt at henvise andre handicappede børn til friskolen, som stort set alle børn her i nabolaget går i, siger Pia Knudsen. Fremover har vi altså også tænkt os at bede kommunen skyde penge ind. For skolen skal nu udvides med en ekstra

etage, så der bliver plads til flere klassetrin. Etagen er der allerede, men har ligget hen som loft indtil nu. Så bliver der brug for endnu en trappelift, der går helt op, og det kommer til at koste mange flere penge.

Pia Knudsen sidder i bestyrelsen for Rygmarvsbrokforeningen af 1988.

Robinsohn Fonden har støttet projektet, fordi der klart er tale om at prioritere et barns tarv over bureaukratiske, kommunale hensyn.

Fristedet Fisken

Susi og Peter Robinsohns Fond har støttet
FISKENS arbejde for udsatte børn og unge
på Vesterbro siden 1996.

Det er ikke alle børn og unge, der kan eller vil bruge de traditionelle, kommunale tilbud som fritidsklub, SFO og ungdomsklub i deres lokalområde. Men det er ikke det samme som, at de ikke har brug for et sted at være. Et sted at hænge ud, som det hedder i nutidens terminologi. Hygge sig – og gerne sammen med andre.

Det kan børnene fra Vesterbro gøre i FISKEN.

Værestedet er et alternativ til at "hænge nede på gadehjørnet" – eller henne på Enghave Plads, som er tæt nabo til dét hjørne, hvor Fisken har hus- og hjerterum til børn og unge mellem seks og 20 år. Mange er indvandrere fra mange forskellige kulturer. Det er "de mest resourcesvage, misbrugs- og kriminalitetstruede børn og unge i området", siger den daglige leder, Kirsten Fog Hjort.

- Disse børn formår af den ene eller anden grund ikke at benytte de traditionelle fritids-

tilbud. Vi gør, hvad vi kan for at aktivere dem på en positiv måde, så de kan bruge deres energi på noget kreativt og rart som alternativ til vold og hærværk. Vi tilbyder dem voksenkontakt gennem leg, lektiehjælp, forberedelse af fælles måltider, ture, lejre – og samtaler om ting, de har svært ved – eller slet ikke kan – snakke med deres (indvandrers)forældre om: Kæresteproblemer, sex, skole, venner osv.

Tryghed og selvværd

Fisken har åbent om eftermiddagen og aftenen de fleste af ugens dage, og i snit kommer der 30- 35 børn og unge igennem pr. dag i de ikke synderligt store lokaler. De fleste er mellem 13 og 17 år, men aldersfordelingen skifter så at sige i takt med gadebilledet, fortæller Kirsten Hjort.

- Samværret med børnene sigter på at øge deres sociale ressourcer og understøtte deres udvikling med tryghed, tillid og selvværd og på at give dem redskaber til at præge deres

Samværet sigter på at øge deres sociale ressourcer

eget liv og øge deres livskvalitet.

- Hos os er det ikke flovt at få hjælp til lektierne – det er nærmest sejt. Her er det også tilladt bare at sidde og kede sig lidt uden at få trukket en aktivitet ned over hovedet. I skolesommerferien har vi åbent mandage og tirsdage og har også mulighed for at tage nogle af børnene med på sommerlejr. En del af dem er væk om sommeren, hvor de besøger familie i deres respektive hjemlande.

Der foretages ikke nogen personlig registrering af de børn og unge, som kommer i Fisker. De skal blot opfylde de seks regler.

Fiskens seks regler

- Ingen racisme
- Ingen vold
- Ingen våben
- Ingen alkohol
- Ingen stoffer
- Tal dansk

Og de unge indvandrere – de rykker sig ubevidst og bliver efterhånden mere europæiske

Men vi har social oplysningspligt ligesom alle andre, siger Kirsten Hjort.

De 14-20årige kan få mere formelle samtaler med medarbejderne i den afdeling, der populært kaldes "Lille Fisk". Afdeling er måske så meget sagt – hele Fiskerummet i ganske få rum, bl.a. "butiksløkket" ud til gaden, der er det største fællesrum.

Negativ identitet

- Vi har en dagligdag med plads til alle, også til den "klat seje, danske tøser", der kommer her. De unge, ikke mindst indvandrerne, har mange identitetsproblemer, og alle de racistiske, negative billeder, der tegnes af dem i medierne, går dem meget på. Det skaber en negativ identitet. Man må jo nok sige, at vi beskæftiger os med "de dårligste" - altså dem med færrest ressourcer. For de familier, der har

ressourcer – de flytter væk fra kvarteret!

En af vores opgaver er at prøve på at nedbryde fordomme – begge veje. At modarbejde dem er måske noget af det vigtigste, vi overhovedet foretager os. Og de unge indvandrere – de rykker sig ubevidst og bliver efterhånden mere europæiske. Vi ved, at nogle af dem faktisk har det svært ved at være hjemme i f.eks. Tyrkiet.

Stor frivillig indsats

Fiskerummet blev etableret i 1984 af ledere i det frivillige børne- og ungdomsarbejde på Vesterbro. Man søgte om og fik af Københavns kommune stillet lokaler til rådighed. Først i Lille Istedgade i det meget belastede kvarter omkring Hovedbanegården, i de seneste tre-fire år lige ved Enghave Plads, hvor der nu bor flere børnefamilier.

En af vores opgaver er at nedbryde **fordomme** begge veje

Værestedet er tilknyttet Samvirkende Menighedsplejer, som yder støtte både moralsk og økonomisk og har en plads i bestyrelsen. Fiskeriet er ikke en institution og er derfor ikke berettiget til at modtage offentligt tilskud som sådan. Københavns kommune yder dog tilskud til den fuldtidsansatte leders løn. Foruden hende er der kun en ansat mere og kun i perioder, så det daglige arbejde hviler i høj grad på de ca. 35 mennesker, der yder en frivillig indsats med en vagt à fire timer pr. uge. Det er mange forskellige typer mennesker, bl.a. studerende, men også folk fra f.eks. det private erhvervsliv, som gerne vil yde en social indsats.

- Børn er det mest værdifulde, vi har, erklærer Kirsten Hjort og undrer sig over, at det er så svært at få de nødvendige tilskud til arbejdet med børn og unge. 80

procent af driften – løn, kontorhold, spisning, legetøj med mere - skal finansieres via fonds- og projektbevillinger og gaver. Susi og Peter Robinsohns Fond har givet støtte til ture, lejre, beskæftigelsesmaterialer og måltider, som børnene selv laver sammen.

De børn, der ikke falder ind i den etablerede stil, falder tit ud og måske helt igennem. Derfor støtter Robinsohn Fonden et projekt, som tør gå ny vej og være med til at bryde fordomme.

Samtale fremmer forståelsen.....

Transkulturelt Terapeutisk Team bistår unge etniske minoriteter i forbindelse med de mange problemer, der opstår mellem generationerne og i kølvandet af de meget forskelligartede kulturelle påvirkninger, som indvandrere opvokset i Danmark udsættes for.

T.T.T. har siden 1991 arbejdet med psykosocial behandling og rådgivning til unge indvandrere, der oplever mange konflikter ikke bare med og i det danske samfund, men også generationerne imellem.

Sidst i 1997 satte stedets to psykologer et projekt i gang, som var direkte målrettet unge etniske kvinder mellem 18 og 27 år, der har intergenerationelle konflikter som et så stort problem, at de i flere tilfælde er flyttet hjemmefra – på kvindehjem eller krisecenter.

De har på grund af støtten til T.T.T. fra Susi og Peter Robinsohns Fond kunnet få gratis psykologsamtaler, både alene og med forældrene til stede, og er blevet anvist nogle andre og bedre løsningsmodeller, end det måske ellers ville have været muligt

Støtten har gjort det muligt at give professionel psykologisk støtte i 20 timer om måneden i et år. Medarbejderne på T.T.T. har alle jobs ved siden af projektarbejdet. Projektleder, indiske Rashmi Singla, er ansat ved Københavns Kommunes Indvanderrådgivning og er med i det meget

omtalte "Etnisk Konsulentteam for etniske minoritetsunge og deres familier", som blev oprettet sidst i 1999. Teamet er i medierne primært blevet fremstillet som et hold af psykologer, socialrådgivere og pædagogisk uddannede, ofte selv af fremmed herkomst, som rykker ud, når der er problemer omkring de såkaldte tvangs- og arrangerede ægteskaber.

Men hun fortæller, at teamet kun i ca. 25% af de foreløbige tilfælde har haft med denne type sager at gøre. Teamet består af i alt ni personer – tre fra Indvanderrådgivningen, fem fra Døgnkontakten og en jurist fra et socialcenter.

Store konflikter

I evalueringen af det projekt, fonden har støttet, kommer man tæt på fem unge kvinder, som har nydt godt af den intense og hurtige bistand.

Rashmi Singla påpeger i rapporten, at det er hendes og centrets erfaring, at ventetiden på at blive bevilget denne form for krisehjælp

ofte hindrer en god løsning. Så den hurtige hjælp, T.T.T. har været i stand til at give, har betydet meget.

Her er tale om piger/kvinder på 15-26 år fra hhv. Pakistan, Tyrkiet, Irak og Iran. To af kvinderne har problemer med vold i ægteskabet, en anden har store konflikter med forældrene, én har det både svært med sin mor og i sit parforhold. Den femte unge kvinde lider af en meget sjælden sygdom (ligesom sin søster), og både på grund af dette og konflikter med

Der er **stor** forskel
på arrangerede
ægteskaber og
tvangsægteskaber

forældrene savner hun en vis handlefrihed. Ovenstående problemer er meget "typiske" i vores danske øjne. Vi har svært ved at forstå de forskellige indvandreres kultur og familære forhold og fatter slet ikke de arrangerede ægteskaber. Med andre ord kan vi godt forstå, når unge, der er opvokset her i Danmark, med hvad dette må have haft af dansk kulturindflydelse på dem, reagerer imod forældrenes planer for dem. Eller de reagerer for sent – når ægteskabet er indgået og ikke lykkes særlig godt. Her er meget store kulturelle forskelle, og de unge såkaldte anden (eller tredje) generations indvandrere er udsat for store påvirkninger i begge retninger.

Så det er hverken nemme eller enkle problemstillinger, T.T.T. og det ovenfor omtalte team har at gøre med. Netop derfor er det af stor betydning, at disse tilbud findes.

Rashmi Singla erkender, at der er problemer relateret til arrangerede og såkaldte tvangsægteskaber. Arrangerede ægteskaber er almindelig praksis i store dele af verden og udtryk for en forståelse og dialog mellem

forældrene og den unge generation. Tvang og pres er ikke en almindelig del af denne ægteskabsform, men kan forekomme. Men der er stor forskel på arrangerede ægteskaber og tvangsægteskaber, siger hun.

Den uheldige sammenblanding af dem er med til at skabe en nedvurderende holdning til etniske minoriteter i Danmark. Forældrenes aktive rolle i dette spørgsmål ligger langt fra de danske normer. Vi tager afstand fra tvang, men T.T.T. er med til at skabe og støtte valgmuligheder for de unge. Disse er lige så forskellige i deres håndtering af f.eks. pardannelsessituationen som mennesker fra andre kulturer og religioner, mener Rashmi Singla. Større fokus på dette og andre problemer omkring kulturel tilpasning og dermed forbundne identitetsforstyrrelser er vigtigt fremover.

Det er vigtigt at skabe større forståelse for og accept af de (unge) indvandrere, der er vokset op i Danmark med alt, hvad det indebærer. Det er tydeligt, at nogle af de unge (kvinder) ønsker at gøre delvist op med deres forældres normer og hellere satser på uddannelse end på arrangeret/tvangsægteskab.

Unge med etnisk baggrund kommer let i klemme mellem to kulturer. Robinsohn Fonden støtter projektet, fordi vi – som majoritetskultur - har en særlig forpligtelse.

BØRNEBYS ligger i Rabarberlandet

Tre dage om året forvandles Hans Tavsens Park på Nørrebro til et eldorado for bydelens børn og unge. Her foregår alt fra ballonshow, forskellige folkedanse og cirkus til taekwondo, teater og heksetelt – og meget mere. Og børnene bidrager i høj grad selv.

Projekt Rabarberlandets navn er direkte inspireret af, at bydelen tidligere gik under det lidet flatterende navn Rabarberkvarteret. Det afgrænses nu af hhv. Peblinge Dossering, Åboulevarden, Jagtvej og Nørrebrogade og ligger altså i hjertet af Nørrebro, København. Der, hvor Hans Tavsens Park nu ligger, lå engang en losseplads, og da man begyndte at bygge arbejderboliger i dette område, plantede arbejderne rabarber oven på lossepladsen. Nu bor der på kun et par kvadratkilometer 5.000 mennesker. 10.000 hvis man regner resten af Nørrebro Bydel med.

Men det boligsociale projekt i området har altså kærligt taget titlen Rabarberlandet til sig. Et næsten symbolsk navn, der vidner om engagement i, interesse for og accept af det gamle arbejderkvarter, som også her i det 21. århundrede er præget af mange sociale problemer - arbejdsløshed, mange enlige forsørgere, mange på overførselsindkomst, kriminalitet, misbrug, vold og hærværk, ringe fritids- og fællesfaciliteter, mange indvandrere set i forhold til hovedstaden som helhed. Det betyder alt andet lige, at de lokale børn

og unge lever et barsk liv, hvor de trods det store antal indbyggere mangler tilhørsforhold – og ikke mindst mulighed for gode oplevelser.

Projekt Rabarberlandet gør i samarbejde med Socialcentret Blågården en stor indsats for at forbedre forholdene via en række sociale og kulturelle tiltag og arrangementer for at modarbejde, at gaden bliver det eneste – og ofte rå – fristed og opholdssted. Rabarberlandet har foreløbig fået midler af bl.a. Socialministeriet og andre til at fortsætte frem til 2003.

Blandt de kulturelle arrangementer er festivalen Børnenes By, som startede i 1996 og siden er afholdt hvert år med støtte fra bl.a. Susi og Peter Robinsohns Fond.

Bedre og bedre

Formålet er selvfølgelig at skabe tilbud for børn af kulturel og sportslig karakter, som børnene kan engagere sig i. Ikke bare

BØRNEBESY FESTIVAL

som deltagere i de tre dages festival, men også som medarrangører og udøvere.

Hensigten er at vise dem alternativer til gadelivet ved at lære dem at bruge lokalområdets muligheder og faciliteter og samtidig gøre dem mere ansvarsbevidste over for tingene.

Det gøres ved at inddrage daginstitutioner, skoler, fritidsklubber, ungdomsskoler, idrætsforeninger, græsrodsorganisationer, bolig- og andre foreninger i arbejdet med at planlægge og afvikle festivalen, som i år blev afholdt i dagene 25.-27. maj. Festivalen er tidligere blevet afholdt i enten august eller september, men erfaringen har vist, at det er et dårligere tidspunkt på året. Afholdes festivalen i foråret er der mulighed for en længere, sammenhængende arbejdsproces uden afbrydelser i form af sommerferie og skole- og institutionsstart, hvor børnene måske ikke kender hinanden endnu.

Selv om der efterhånden er stor interesse for afholdelse af Børnenes By, er det også en proces, som er forbundet med mange vanskeligheder. I evalueringsrapporten efter den første festival kan man f.eks. læse, at det fungerede godt (dvs. bedst), når der kunne

uddelegeres konkrete, afgrænsede opgaver til de enkelte institutioner og lignende. At det er nødvendigt at tage kontakt i meget god tid, ca. et halvt år før, og at dyrke kontakten via personligt fremmøde fra Rabarberlandets projektgruppe. At der er en professionel projektledelse med en fast kerne af medarbejdere, som kan arbejde målrettet i en lang periode. Men det er vigtigt, at børnene selv engageres og aktiveres i forløbet. Sådan har man selvfølgelig lært og gjort sine erfaringer for hvert år.

En helt ny park

Festivalen afholdes fra torsdag til og med lørdag. De to første dage er især præget af besøg fra institutioner fra hele Nørrebro, mens det lørdag gerne skulle præges af, at børnenes forældre også interesserer sig for det og kommer med.

Det hele foregår i Hans Tavsens Park, som er den eneste park i "Rabarberkvarteret", der i det hele taget kun har få grønne områder. I mange år var parken nedslidt og forsømt og blev stort set kun brugt af misbrugere og grupper af unge, som skabte utryghed.

Det var Projekt Rabarberlandet, som efter

Jo **større** summen af gode
oplevelser er,
des bedre er **chan-**
cerne for at komme godt i
gang med **tilværelsen** -
på den grønne gren i **livets**
træ.

sin start i 1994 tog initiativ til at renovere parken og nedsætte en parkgruppe med repræsentanter for beboerne, de lokale skoler, medborgerhuse og lokale projekter. Det betyder, at parken nu har alle mulige former for faciliteter og aktiviteter for både store og små og for hele familien. En pæn park som lokalområdets beboere kan lide at bruge og passer på – fordi de selv har været med til at bestemme, hvordan den skulle se ud.

Det er her, der hvert år skabes en hel lille forlystelsespark med en masse tilbud.

I maj 2000 var det f.eks. afrikansk trommedans, som børnene fra Johannesgårds fritidsklub bød på. Det var musicalen "Knald eller fald" fra Martahjemmets Fritidshjem 2. Der var både palæstinensisk og arabisk folkedans, sminke- og krigsmaling, stenhuggeri, øglegøglernes værksted, mavedans for børn, idrætslegeplads med hoppeborg og meget andet, eventyrtelt med maleri og skulptur, ansigtsmaling, heksens bryghus – med mere.

Torsdag og fredag skinnede solen nådigt over parken, lørdag var vejret desværre mere gråt i gråt og vådt, hvad der generer forældre mere, end det gør børn. Her deltog hver dag

300-400 børn fra de fleste institutioner i bydelen.

Livets træ

Vartegnet for årets børnefestival var myten om Ygdrasil – livets træ.

Centralt på festpladsen lå en stor ahornstamme, der blev udsmykket med en vrimmel af fantasifulde collageblade, som børn fra skoler og institutioner havde fremstillet. Børn fra den integrerede institution Sjællandsgade 51 vandt konkurrencen om årets plakat, der ses på side 47.

Det er mange måneders engagement, der kulminerer på bare tre dage. Men det er i virkeligheden forberedelserne, som er det vigtige. Måske kan det enkelte barn ikke her og nu se de langtrækkende perspektiver, som er det egentlige formål. Men jo større summen af gode oplevelser er, des bedre er chancerne for at komme godt i gang med tilværelsen – på den grønne gren i livets træ.

Det er, hvad Rabarberland og Børnenes By – og mange andre relaterede projekter – i virkeligheden handler om.

Robinson Fonden har støttet Børnenes By, fordi en social indsats også altid handler om kultur, og det på én gang handler om børns umiddelbare glæde og har langtrækkende perspektiver.

Susi og Peter Robinsohns Fond

Fonden, der i 1994 blev stiftet af Susi og Peter Robinsohn, er en social fond, der har til formål at yde økonomisk støtte til arbejde, projekter, initiativer m.v. for børn og unge, der lever under belastende og uværdige forhold, og hvor der ikke kan opnås tilstrækkelig eller nogen støtte fra det offentlige. Belastende og uværdige forhold er f.eks. at leve i et narko-, prostitutions-, voldsmiljø eller i et nedbrydende familiemiljø eller lignende. Sigtet skal bl.a. være på denne måde at støtte personer i deres egen indsats for at kunne få en bedre opvækst, herunder at kunne gennemføre en uddannelse såvel teoretisk som praktisk eller for på anden måde at blive egnede til et meningsfyldt liv.

Fonden kan også yde økonomisk støtte til arbejde, projekter, initiativer m.v., der har til formål at skabe tålelige forhold for voksne, der på en eller anden måde er tabt i det almindelige samfund, og hvor det offentlige ikke vil eller kan støtte, eller ikke støtter i tilstrækkelig grad. Tålelige forhold kan f.eks. være oprettelse af varmestuer, herberger og kollektiver. Der kan også på denne måde ydes støtte til hjælp til afvænnning, til arbejds- træning eller til uddannelse. De personer, der

falder ind under denne bestemmelse, kan f.eks. være hjemløse, prostituerede, "posedamer" eller "sprittrere".

Endvidere kan Fonden yde økonomisk støtte til enkeltpersoner, der på en eller anden måde har brug for behandling, uddannelse, hjælpemidler, rådgivning eller anden hjælp, som det offentlige ikke vil eller kan støtte eller ikke støtter i tilstrækkelig grad, således at der forventes opnået et optimalt resultat. Der tænkes her på mennesker, der lider af handicap enten fysisk eller psykisk. I den forbindelse kan der under visse omstændigheder også ydes støtte til projekter, eksempelvis i form af aflastning af de pårørende, der selv passer de handicappede, til handicapdræt eller handicapoptræning.

Uddeling af støtte og legater kan ske efter ansøgning, men kan også finde sted uden ansøgning. Ansøgninger stiles til Susi og Peter Robinsohns Fond ved bestyrelsen c/o advokat Torben Boas, Købmagergade 67, 1150 København K. Legater og støtte uddeles i henhold til bestyrelsens vurdering og finder som oftest sted forår og efterår, men kan også finde sted

på andre tidspunkter alt efter bestyrelsens beslutning. Ansøgninger behandles i den rækkefølge, de er modtaget. Det er imidlertid afgørende for den hurtighed, hvormed ansøgningerne behandles, at disse er veldokumenterede med hensyn til formålet og de økonomiske forhold, herunder hvorvidt der er ansøgt om offentlige midler, samt i hvilket omfang disse er bevilget eller afslået.

Bestyrelse:

Susi Robinsohn,
cand. psych.

Per Schultz Jørgensen,
professor dr. phil.

Niels Michelsen,
professor, socialoverlæge, Ph.D.

Torben Boas,
advokat

Vi vover at sige,
hvad det **egentlig** er,
vi har i sigte med **fonden**:
At **bidrage** til en ny **social**
dagsorden her i landet
og lade **vores** beskedne
indsats **falde** ud til **fordel**
for **fælles**skabet, solidariteten
og den sociale **ansvarlighed**

Susi og Peter Robinsohns Fond 2000